

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu

**JÕGEVA MAAKONNA RAHVARAAMATUKOGUDE
AASTAARUANNE 2015**

Põltsamaa 2016

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu Aastaaruanne 2015

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.2014)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Jõgeva maakond	32 285	26	1	27

Maakonnas on 26 üldkasutatavat raamatukogu ning üks haruraamatukogu. Üldkasutatavate raamatukogude arv vähenes ühe raamatukogu võrra, koguarv jäi samaks – Saduküla raamatukogust sai restruktureerimise järel Puurmani Raamatukogu Saduküla haruraamatukogu.

1. Põhilised tegevussuunad

Tähtsündmused ning olulised tegevused 2015. aastal

- Maakonna raamatukogude „tiigrihüpe” interaktiivsete teenuste osutamises.
- Maavanema haldusjärelvalve kogude komplekteerimise ja töötlemise üle.
- Puurmani valla raamatukogude restruktureerimine.
- XV maaraamatukoguhoidja päeva korraldamine koostöös ERÜga Jõgevamaal Palamusel.
- Jõgevamaa raamatukoguhoidjate edukad ülesastumised vabariigis:
 - raamatukoguhoidjate mälumängu esimene koht;
 - edukas esinemine kirjastuse „Tänapäev“ (3. koht) ning Eesti Kirjanike Liidu romaanivõistlustel (kuue parema hulgas);
 - kaks eripremiat Eduard Vilde 150. juubeli tähistamiseks korraldatud konkursilt „Tabamata ime“.

Maakonna elanikest kasutas raamatukoguteenust 38%. Jõgevamaalane külastas keskmiselt raamatukogu 7 korda aastas ja laenutas 11 teavikut. Ühe elaniku kohta oli teavikute ostmiseks 4,9 €. Kõikidele soovijatele on raamatukogu põhiteenused tasuta kättesaadavad. Teenuste kättesaadavust toetavad e-teenused ning koduteenindus. Mõlema teenuseliigi arendamisele pöörati aruandeaastal olulist tähelepanu.

Raamatukogudest kasutab oma reklaamiks sotsiaalmeediat 85% (2014. a. 44%) ning raamatukogu oma veebiväljund on 88%. Kõik maakonna raamatukogud suhtlevad lugejatega raamatukogu oma kodulehe/blogi ja/või sotsiaalmeedia kaudu. Koduteeninduse soovijaid oli maakonnas 60 lugejat (2014. a. 38). Koduteenindust osutavad 20 raamatukogu.

Üle mitme aasta leidsid taaskord lahenduse mitme raamatukogu (Puurmani valla raamatukogude (Puurmani, Saduküla) ning Esku raamatukogu (Põltsamaa Vallaraamatukogu osa)) ruumiprobleemid.

Väga positiivne on, et ¾ omavalitsustest leidis võimaluse raamatukoguhoidjate palgatõusuks. Maakonna raamatukogudes korraldati 661 üritust, mis tõi raamatukogudesse 16 624 külastajat (2014. a. 13 759).

Hinnang raamatukogude tegevusele ja koostöövõimele maakonnas on hea. Raamatukogude mõju paikkonna kultuurielule on aasta aastalt kasvanud, raamatukogud on muutumas kogukonnas multifunktsionaalseteks kultuuriasutusteks.

Teema-aastana toimunud muusika-aasta „Kõlab hästi“ kõlas Jõgeva maakonna raamatukogudes väga hästi – muusika jõudis raamatukogudesse. Ühtekokku korraldati muusika-aasta puhul 61 näitust ja väljapanekut ning 31 üritust. Edukad olid raamatukogupäevad „Muusika raamatukogus – kõlab hästi“. Koostööd tehti piirkonna muusikakoolide ja rahvamuusikutega, aga ka kutseliste muusikutega, korraldati hulgaliselt muusikateemalisi näitusi, muusika ühiskuulamisi, -laulmisi, -musitseerimisi ning kontserte. Jõgeva Linnaraamatukogus toimus IX ööraamatukogu „Õo on õo on õo on võrratu“, millest kujunes muusika-aastale pühendatud lauluõo. Mustvee Linnaraamatukogus toimus kolm (õue)rõdukontserte, kohtumine Mustveest pärit Ain Agan’iga. Saare raamatukogu

100. juubeliüritusel andis kontserdi Kait Tamra. Siimustis ja Tormas esines Trio Naturale (Ants Nuut, Allan Jakobi, Teet Veskus) kavaga „Kas tunned maad?“. Aidu ja Sadala raamatukogudes toimusid kohtumised kohalike rahvamuusikutega ning ühislaulmised ja -tantsimised. Raja raamatukogus oli külas kohalik naisansambel „Rainka“, kellega koos lauldi tuntud vene rahvalaule ja vanu romansse. Vägeva raamatukogus tutvuti üheskoos muusikariistadega ning prooviti neil musitseerida. Palamuse raamatukogus esines punk-laulutekstidega Gunnar Vasemägi. Muusika õpitoad toimusid Mustvee Linnaraamatukogus ja Tabivere raamatukogus. Lastele viidi läbi maakondlik jutuvõistlus „Minu muusika“ ning vabariiklik ettelugemise võistlus „Muusika lasteraamatutes“.

Näitustel tutvustati muusikakuulamise võimalusi läbi aegade (grammofonid, makid, CD-mängijad jne), vinüülplaadikogusid (koos nende kuulamise võimalusega). Näitusele väljapandud muusikariistadel võis musitseerida ning seda võimalust ka kasutati (Aidu, Pajusi raamatukogu). Tähistati Arvo Pärdi 80. sünnipäeva, Georg Otsa 95. sünniaastapäeva, koostati näitusi, kuhu oli kokku kogutud omatehtud seltskonnalaulikud, milles olevaid laule ka lauldi (Pala raamatukogu) jne. Maakonnaraamatukogu eksponeeris markide näitust „Pillid markidel“.

Plaanid 2016. aastaks (vt 5. 2016. aasta tegevused).

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud

Maakonna rahvaraamatukogud juhinduvad oma tegevuses rahvaraamatukogude seadusest, rahvaraamatukogude töökorralduse juhendist, kultuuripoliitika põhialustest aastani 2020, kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, arengukavadest tulenevatest ülesannetest, isikuandmete kaitse seadusest, avaliku teabe seadusest, autoriõiguse seadusest, UNESCO raamatukogude manifestist jt. Aruandeaastal jõustusid kultuuriministri määrus „Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“ ning „Täiskasvanute koolituse seadus“.

Vastavalt Rahvaraamatukogu seadusele teostati 15.10.-13.11.2015 Jõgeva maavanema haldusjärelvalve. Haldusjärelvalveks valiti maakonnaraamatukogu, Siimusti, Saare ning Palamuse raamatukogud. Kontrolliti maakonnaraamatukogu osa raamatukoguteeninduse koordineerimisel, põhirõhk oli kogude komplekteerimise ja töötlemise ülesannete täitmisel 2014. aastal. Leiti, et kehtestatud nõudeid on järgitud ning et maakonnaraamatukogu komplekteerimise koordineerimine toimub efektiivselt, mis tagab maakonnas raamatukogudele optimaalse ajaga teavikute komplekteerimise, töötlemise ja saabumise.

Seoses Puurmani Raamatukogu uue põhimääruse jõustumisega kaotasid kehtivuse senised Puurmani ja Saduküla raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid. Võeti vastu uus Puurmani Raamatukogu põhimäärus (18.06.2015). Teised dokumendid on koostamisel ja vallavolikogu poolt kinnitamist ootamas.

Palamuse Vallavalitsuse poolt telliti kultuurivaldkonna analüüs saamaks ülevaadet hetkeolukorrast ning võimalike arengusuundade määratlemiseks. Analüüsi tulemusena reformitakse valla rahvamajad, raamatukogusid ümberkorraldused esialgu ei puuduta. Kultuuriasutustel soovitati rohkem oma üritustele reklaami teha.

Torma valla raamatukogusid väisas valla kultuurikomisjon.

Raamatukogude põhimäärused ja kasutuseeskirjad on vastavuses kehtiva raamatukoguseaduse ning raamatukogude töökorralduse juhendiga. Osades raamatukogudes puuduvad töökorraldusreeglid. *Maakonnaraamatukogus* ajakohastati dokumentide loetelu, töösisekorrareeglid, tegutsemine tulekahju korral, tööohutusjuhendid. Seoses töö ümberkorraldamisega muudeti ametinimetusi, toimusid arenguestlused, uuendati kõigi töötajate ametijuhendid.

Arengukavad

Oma arengukava on vaid maakonnaraamatukogul (aastateks 2013-2033) ja Mustvee Linnaraamatukogul (aastateks 2010-2015). Teiste raamatukogude arendustegevus kajastub vähemal või suuremal määral suhteliselt üldsõnaliselt valla arengukavades. Raamatukogusid mainitakse kui

elukestvale õppele kaasaaitajaid ja kui külakeskusi ning nende arengu eesmärgiks on seatud tihti vaid raamatukogude säilimine.

Saare valla raamatukogude arengusuundi kajastatakse neid haldavate sihtasutuste (SA Saare Valla Aktiviseerimiskeskus ning SA Kalevipoja Koda) arengukavades. Aruandeaastal koostati Saare raamatukogu arengukava aastateks 2016-2020, mis esitati kinnitamiseks SA Kalevipoja Koda arengukava lisana.

Viidi sisse muudatused Puurmani valla arengukavasse (2014-2025) Puurmani Raamatukogu tegevust puudutavasse ossa.

Maakonnaraamatukogu tegevust reguleerivad raamatukogu arengukava, põhimäärus, rahvaraamatukogu kasutamise eeskiri, asjaajamiskord ning töökorraldusreeglid. Aruandeaastal kinnitati muudatused maakonnaraamatukogu arengukavas.

Raamatukogude nõukogud

Maakonnas on moodustatud nõukogud kuue raamatukogu juurde.

2015. aasta sügisel moodustati viieliikmeline raamatukogunõukogu Puurmani Raamatukogu juurde. Jõgeva Linnraamatukogu juurde moodustatud seitsmeliikmeline nõukogu käis koos kahel korral. Kõneldi eelmise aasta töötulemustest ja aruandeaasta tööplaanidest ning arutleti uue raamatukoguhuone joonise üle.

Sadala raamatukogu viieliikmeline nõukogu käis koos ühel korral ning arutluse all oli raamatukogu valgustus.

Torma raamatukogu viieliikmeline nõukogu käis koos ühel korral, arutleti raamatukogu tegevuse eesmärkide üle.

Põltsamaa Vallaraamatukogu nõukogu aruandeaastal koos ei käinud.

Maakonnaraamatukogu nõukogu koosolekud toimusid kaks korda, neist ühel korral e-keskkonnas. Käsitletud teemad olid: muudatused raamatukogu arengukavas, ülevaade 2015. aasta tööst. Toimus muudatus nõukogu koosseisus.

Endiselt jääb aruannetest kõlama arvamus, et kohtadel ettetulevate probleemide lahendamiseks piisab vallavolikogu kultuurikomisjonist. Raamatukogu nõukogu peetakse mittevajalikuks.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.2014 (€)	Seisuga 31.12.2015 (€)	Muutus %
Eelarve kokku	903,716	967,662	+7,1
sh keskraamatukogu	334,204	340,14	+1,8
Personalikulu	498,472	548,603	+10,1
sh keskraamatukogu	164,272	174,218	+6,1
Komplekteerimiskulu	154,751	159,414	+3,0
sh OV-lt	101,129	103,24	+2,1
sh riigilt	53,622	56,174	+4,8
sh keskraamatukogu	22,129	22,703	+2,6
sh OV-lt	14,983	15,242	+1,7
sh riigilt	7,146	7,461	+4,4
Infotehnoloogiakulu	35,103	33,827	-3,6
sh keskraamatukogu	7,326	7,518	+2,6

2015. aastal tõsteti riigieelarvevahenditest eraldatava toetuse suurust raamatukogutöötajate töötasudeks 4,5%, teavikute soetamiseks 5%, kolmandiku võrra rahvaraamatukogude arendamistoetus.

Aruandeaastal kulus jooksvatest kuludest 56,7% tööjõule, 16,5% teavikute soetamiseks, 3,5% infotehnoloogiale ning 23,3% haldusele, majandusele, koolitusele jms.

Maakonna raamatukogude majanduslik olukord tervikuna veidi paranes, tagasimineki oli vaid infotehnoloogiakulude osas. Raamatukogude eelarve kasvas 7,1% (2014. a. +7,5%). Kõige enam (10,1%) kasvasid aruandeaastal personalikulud (2014. a. +8,4%). Infotehnoloogiale tehtud kulutused vähenesid samas 3,6% (2015. a. +46,3%). Eelarve tulud vähenesid maakonnas kuuel raamatukogul (Lümati, Pala, Saare, Siimusti, Vägeva, Mustvee Linnaraamatukogu).

Tulud kohalikest omavalitsustelt elaniku kohta olid 2015. aastal 21 € (2014. a. 23,3 €).

Teavikute soetuskulud kasvasid 3,0% (2014. a. +3,7%). Teavikute soetamiseks tehtud riigipoolsed kulutused kasvasid 4,8% (2014. a. -0,3%), omavalitsustelt +2,1% (2014. a. +6,6%).

Komplekteerimiskulu elaniku kohta oli 4,9 € (2014. a. 4,7 €), sellest kohalike omavalitsuste poolt 3,2 € (2014. a. 3,1 €).

Riigi poolt eraldatud teavikute soetusraha moodustas teavikute soetamiseks tehtud kuludest 35%. Riigilt saadud raha eest osteti eesti, laste- ja väärtkirjandust ning kultuuriperioodikat.

10 Jõgevamaa omavalitsust leidsid võimaluse tõsta raamatukoguhoidjate töötasu, Puurmani vallas 38,5%, Pajusi vallas 35%, Palamuse vallas 16,7%, Jõgeva linnas 17,5%, Jõgeva vallas 8%, Raja vallas 8%, Torma vallas 7%, Tabivere vallas 5% ning Saare vallas 5%.

Maakonnaraamatukogu eelarve tervikuna kasvas 1,8% (2014. a. +9%), personalikulud +6,1% (2014. a. +8,6%), teavikute soetuskulud +2,6% (2014. a. +7,4%), infotehnoloogiakulud +2,6% (2014. a. -1,3%). Riigi poolt eraldatud teavikute toetusraha moodustas teavikute soetamiseks tehtud kuludest 32,9% (2014. a. 32%).

Jooksvatest kuludest moodustasid personalikulud 51,2% (2014. a. 49%), teavikute kulud 6,7%, (2014. a. 6,6%), infotehnoloogiakulud 2,2% (2014. a. 2,2%). Omatulused laekus 66 374 €.

Põltsamaa Linnavalitsuselt saadud tulud elaniku kohta 2015. aastal olid 40,8 € (2014. a. 38,7 €).

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Summa
Jõgeva Linnaraamatukogu <u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u> Üritused	13.01.-03.05.2015 15.03.-15.06.2105 01.04.-01.07.2015 01.04.-31.07.2015 01.04.-31.07.2015	715 €
Pala raamatukogu <u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u> Üritused	06.08.-13.10.2015 23.09.-30.10.2015 21.03.-08.04.2015	310 €
Saare raamatukogu <u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u> Raamatukogu 100. juubeli tähistamine	10.08.-27.11.2015	200 €
Siimusti raamatukogu <u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u> Üritus	25.07.-20.10.2015	210 €
Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu <u>Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupp</u> Vabariikliku 3.-4. klasside kirjandusmängu vabariiklik voor Raamatu ja roosi päev Kultuuriprojekt „Sõna ja pildiga” vol 7 Tänuüritus „Tublide laste päev”	01.04.-30.06.2015 01.04.-31.05.2015 01.10.-31.01.2016 01.10.-31.12.2105	2 585 € 100 € 150 € 300 € 220 €

<u>Rahvakultuuri maakondlik toetus</u>		
Koolituspäev „Jõgevamaa kirjandusradadel“ I marsruut	01.05.-31.07.2015	125 €
<u>Kultuuriministeerium</u>		
Koolituspäev „Jõgevamaa kirjandusradadel“ I marsruut	01.05.-31.07.2015	310 €
Jätkukoolitus „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur“(Soome)	01.03.-31.12.2015	700 €
XV maaraamatukoguhoidja päev	01.07.-15.12.2015	530 €
<u>Hasartmängumaksu Nõukogu</u>		
Jõgevamaa õpilaste jutuvõistluse „Minu muusika“ lõppüritus	01.10.-01.12.2015	150 €
Maakond kokku		4 020 €

Mustvee Linnaraamatukogu sai osa Mustvee Kultuurikeskuse arvutipargi uuendamiseks ettenähtud riigieelarvelisest toetusest (27.02.-15.12.2015) – 1200 € (kolm arvutit ja WiFi jagaja).

Võrreldes 2014. aastaga vähenes aruandeaastal projektitoetuste summa 36,2%.

Maakonnaraamatukogu projektitoetused moodustasid kogusummast 64,3%.

Toetused on oluliselt aidanud katta esinemis- ja koolitustasusid.

Vaatamata mitmetele korraldatud koolitustele kasutavad võimalust kirjutada kultuuriprojekte ürituste rahastamiseks endiselt vähesed, ühed ja samad raamatukogud.

2.3 Raamatukogudevõrgu struktuur

Raamatukogude arv vähenes ühe võrra. Maakonnas on 26 üldkasutatavat rahvaraamatukogu ning üks haruraamatukogu. Kokku pakub raamatukoguteenust 27 raamatukogu. Kaks raamatukogu tegutsevad vallaraamatukogudena, kaks linna- ning üks maakonnaraamatukoguna. Nelja raamatukogu juures tegutseb kokku kuus välislaenutuspunkti: Sadala (Tõikveres, Rääbisel), Torma (Vaiatus, Tormas pensionäride klubis), Põltsamaa Vallaraamatukogu (Umbusis) ning Puurmani Raamatukogu (Puurmani Mõisakoolis).

Toimus Puurmani valla raamatukogudevõrgu ümberkorraldamine. 1. augustiks viidi raamatukogude tegevuse ühtlustamiseks läbi struktuurimuudatus. Puurmani, Saduküla ja Puurmani Mõisakooli raamatukogude tegevus suunati ühtse juhtimise alla. Struktuuriüksusteks on: Puurmani Raamatukogu, Puurmani Raamatukogu Puurmani Mõisakooli välislaenutuspunkt ning Puurmani Raamatukogu Saduküla haruraamatukogu. Kuigi omavalitsuste kultuuriasutuste reformimine on volikogude ainupädevuses, on see tulemuslikum, kui nimetatud küsimuses konsulteeritakse ka maakonnaraamatukoguga. Süsteemi ümberkorraldamise eesmärk on ju parema tulemuse saamine. Maakonnaraamatukogul oli selles osas meeldiv ja tulemuslik koostöö Puurmani Vallavalitsusega.

Raamatukogude lahtiolek

Osalise tööajaga töötavad Kasepää (0,8), Raja (0,8), Tapiku (0,75) ja Vägeva (0,5) raamatukogud. Põltsamaa Vallaraamatukogu (struktuuriüksusi moodustatud ei ole) osutab raamatukoguteenust Adaveres (täiskoormusega) ning Põltsamaa Vallaraamatukogude osades Eskus ja Lustiveres alates 2015. oktoobrist 0,5 koormusega: Lustiveres esmaspäeviti ja teisipäeviti kell 9-16, kolmapäeviti 9- 12 ning Eskus kolmapäeviti 14-18 ja neljapäeviti, reedeti kell 9-16 (vt 2.4. Personalikoosseis, juhtimine ja areng).

Haja-asustuse puhul on raamatukogude lahtiolekuaegu kõige enam mõjutavaks teguriks transpordi korraldus (korraldamatus).

Torma valla kultuurikomisjoni ettepanekul oli aasta kahel viimasel kuul Torma raamatukogu avatud ühel päeval nädalas õhtuti kella 19ni, huviliste puudusel mindi endise töökorralduse juurde tagasi. Seoses Puurmani valla raamatukogude restruktureerimisega muutusid ka lahtiolekuajad. Saduküla haruraamatukogu on avatud esmaspäeviti ja kolmapäeviti 11-18, teisipäeviti ja neljapäeviti 12-20, reedeti 8-15. Uute lahtiolekuaegade kehtestamisel peeti silmas ka seda, millal tegutsevad rahvamajas seltsid ja ringid. Puurmani Raamatukogu on lugejatele avatud esmaspäevast kuni reedeni 9-17.

Vägeva Raamatukogu on pühapäeviti avatud kaks tundi vähem (kell 10-15), teisipäeviti ja reedeti

tund rohkem (kell 9.30-15).

Puhkuste ajaks ei võetud raamatukoguhoidjate asendajat tööle üheski omavalitsuses. Jõgeva Linnaraamatukogu oli kollektiivpuhkusel.

Töötaja haiguse tõttu olid suletud Lümäti Raamatukogu kolm kuud, Saare Raamatukogu kuu aega ning Mustvee Linnaraamatukogu aasta lõpus laupäeviti. Kahe töötaja haigestumise tõttu oli pikka aega häiritud Jõgeva Linnaraamatukogu töö.

Raja kultuurimaja renoveerimise tõttu (samal majas asub Raja raamatukogu) ja raamatukogu remondi tõttu oli 05.02.-27. 05.2015 raamatukogu lugejatele suletud.

Seoses Adavere mõisahäärberi katusevahetusega 16.03.-12.06.2015 oli häiritud ka raamatukogu töö (osa fondist oli kaetud kiledega).

Seoses Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku osa kolimisega uutesse ruumidesse oli see suletud detsembris.

2.4. Personali koosseis, juhtimine ja areng

Seisuga 01.01.2016 töötas maakonna raamatukogudes 52 raamatukoguhoidjat (01.01.2015 - 53 raamatukoguhoidjat), neist kõrgharidusega 30, sh raamatukogundusliku kõrgharidusega 18.

Pensioni ikka on jõudnud neljandik raamatukoguhoidjatest. Raamatukogundusliku haridusega töötajaid on töötajate koguarvust 61%. Raamatukoguhoidja III ja IV kvalifikatsiooni tase (endise kutsestandardi järgi) on omistatud 44 raamatukoguhoidjale. Aruandeaastal maakonna raamatukoguhoidjad kutset ei taotlenud.

Töölt lahkus kolm (neist kaks jäi pensionile), tööle asus kaks raamatukoguhoidjat (mõlemad erihariduseta) – üks Puurmanisse ja üks maakonnaraamatukogusse.

Põltsamaa Vallavalitsus otsustas peale täiskohaga Põltsamaa Vallaraamatukogu Lustivere osas töötanud raamatukoguhoidja pensionile jäämist ning seoses raamatukogu kasutamise vähenemisega Esku ja Lustivere piirkondades vähendada nendes töökohti 0,5ni. Esku raamatukoguhoidja osutab raamatukoguteenust ka Lustiveres (vahemaa on 15 km). Raamatukoguhoidja isikliku sõiduauto kulud kompenseeritakse.

Puurmani Raamatukogu direktori ametikoha täitmiseks korraldas Puurmani Vallavalitsus avaliku konkursi. Raamatukogu direktorina võeti tööle kõrgharidusega (erialase hariduseta) töötaja, kes asus läbima Rahvusraamatukogu kutsekoolitust. Puurmani haruraamatukogu töötaja kannab raamatukoguhoidja ametinimetust.

Vabanevatele kohtadele on aasta-aastalt erialase haridusega töötajaid üha raskem leida. Seetõttu on Rahvusraamatukogus raamatukoguhoidjate kutseõppe korraldamine väga tänuväärte tegevus.

Raamatukogutöövälised lisäülesanded

Raamatukoguhoidjad täidavad ka raamatukogutööväliseid lisäülesandeid. Põhiliselt on selleks raamatukogu koristamine. Kaheksa raamatukogu märgib, et raamatukogude koristamine ei kajastu nende ametijuhendis ega palgas.

Kolm raamatukogu nimetavad oma lisäülesandena ka paikkonna kultuuritöö korraldamist, kuid vaid ühel kajastub see ametijuhendis ning on tasustatud. Mustvee Linnaraamatukogu direktor jätkas ka 2015. aastal paralleelselt tööd Mustvee Kultuurikeskuse direktori kohusetäitjana.

Aidu Raamatukogu osutab vastavalt Pajusi valla ja Omniva vahel sõlmitud lepingu alusel viiel päeval nädalas neli tundi päevas postipunkti teenuseid.

Mitmed raamatukoguhoidjad märgivad, et raamatukoguhoidja palgas kajastub nii raamatukogu-, kultuuri-, kui ka sotsiaaltöö.

Maakonnaraamatukogus jäid pensionile raamatukogundusliku kõrgharidusega raamatukoguhoidja ja tehnik. Seoses töö ümberkorraldamisega ja ajakohastamisega muudeti töötajate ametinimetusi. Raamatukogus töötab 13 spetsialisti ja kolm abipersonali (osalise tööajaga). Tööle asus raamatukoguhoidja/projektijuht. 13st raamatukoguspetsialistist on raamatukoguhoidja kutse omistatud 10le.

Töötajad läbisid töötervishoiukontrolli Qvalitas Arstikeskuses.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Tabel 4

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse pikkus)	Koolituseks kulutatud
Aidu raamatukogu	-	-	-
Elistvere raamatukogu	-	-	-
Jõgeva Linnaraamatukogu	8	251	820 €
Kaarepere raamatukogu	-	-	-
Kasepää raamatukogu	-	-	-
Kuremaa raamatukogu	1	6	20 €
Laiuse raamatukogu	1	6	29 €
Lümati raamatukogu	-	-	-
Maarja raamatukogu	-	-	-
Mustvee Linnaraamatukogu	-	-	-
Pajusi raamatukogu	-	-	-
Pala raamatukogu	-	-	-
Palamuse raamatukogu	1	6	Tasuti vallavalitsuse eelarvest
Puurmani Raamatukogu	-	-	-
Põltsamaa Vallaraamatukogu	1	78	Tasuta
Raja raamatukogu	-	-	-
Saare raamatukogu	-	-	-
Sadala raamatukogu	-	-	-
Siimusti raamatukogu	1	6	20 €
Tabivere raamatukogu	1	20	60 €
Tapiku raamatukogu	-	-	-
Torma raamatukogu	-	-	-
Vaimastvere raamatukogu	2	26	77 €
Voore raamatukogu	-	-	-
Vägeva raamatukogu	-	-	-
Maakonnaraamatukogu	7	111	444,80
KOKKU	23	510	1 470,80

Vabariiklikel koolitustel osales aruandeaastal üheksa raamatukogu (2014. aastal 12). Koolituskulud küll kasvasid 6,8%, kuid seda vaid maakonnaraamatukogu arvelt. Maakonna teistel raamatukogudel vähenesid koolituskulud 14%.

Tabel 5

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Raamat ja ajaleht – mitte ainult	Eesti Rahvusraamatukogu Koolitused	1
Mati Undi moodne maailm (põikega Kausi ja Kasemaa juurde)	Eesti Rahvusraamatukogu Koolitused	1
Muusika ja raamatukogu	Eesti Rahvusraamatukogu Koolitused	1
Kasutajakoolituse ettevalmistamine, läbiviimine ja hindamine raamatukogus	Eesti Rahvusraamatukogu Koolitused	1

Rahvaraamatukogude 36. suveseminarlaager „Muusika raamatukogus – kõlab hästi!“	Rahvusraamatukogu, Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	2
Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikool, ÜTI	1
Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikool, ÜTI	2
Nordic noir – Põhjamaade põnevik	Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindus	2
Sissejuhatus graafilisse disaini	Tartu Ülikool	1
Veebipõhine infokirjaoskuse kursus raamatukoguhoidjatele (tasuta)	Tartu Ülikooli Raamatukogu	2
Katsetuste aeg: eesti lastekirjandus 2014	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Pildi lugu ja lugu pildis	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev	ERÜ	1
ERÜ maaraamatukogude sektsiooni XXIV suveseminar	ERÜ, Võrumaa Keskraamatukogu	2
Avalik esinemine	Rahvakultuuri Keskus	1
Meeskonna kaasamine uuenduste ja muudatuste juhtimisel. Suhtlemine ja edukas koostöö	Koolituskeskus Vilko MÜ	1
Infopädevuse alused	Tartu Ülikooli elukestva õppe keskus	1
Tuleohutuse eest vastutava isiku koolitus	Tartu Tuli OÜ	1
Esmaabiandja täiendõpe	Juunika Koolitus	1
KOKKU:	19 koolitust	24 osavõtjat

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu korraldas koos ERÜga XV maaraamatukoguhoidja päeva Palamusel.

Osaleti ka ERÜ kõne- ja üldkoosolekul Rahvusraamatukogus, raamatukogupäevade „Kohtume raamatukogus“ avaüritusel Kohtla-Järvel, XII üleriigilisel lasteraamatukoguhoidjate päeval Narvas, teabepäeval „Haldusreformi mõju raamatukogudele“, ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäeval Tartus, algupärase lastekirjanduse päeval Tartus, ERÜ komplekteerijate töörühma koolitustel Tallinnas ja Tartus, andmebaaside arenguga seotud nõupidamisel Tallinnas, täiskasvanuhariduse teabepäeval Tallinnas, uue täiskasvanute koolitusseaduse infopäeval Tallinnas, muinasjutufestivalil Haapsalus, jälgiti veebivahendusel ülekantavaid erialaseid teabepäevi jpm.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Maakonna raamatukogutöötajad astusid üles 13 (2014. aastal kaheksa) ettekandega:

- Daškova, Tea (Voore raamatukogu). Voore raamatukogu 100. Ettekanne raamatukogu juubeliüritusel, 27.03.2015.
- Kull, Tiina (Põltsamaa Vallaraamatukogu). Raamatukogu blogidele esitatavad nõuded. Ettekanne maakondlikul teabepäeval, 24.09.2015.
- Mihhailov, Tiina (Siimusti raamatukogu). Siimustist Kassinurme. Ettekanne maakondlikul õppereisil „Jõgevamaa kirjandusradadel“ I, 04.06.2015.
- Orgmaa, Nelli (maakonnaraamatukogu). Huvitavat Jõgevamaa raamatukogude tööst lastega. Ettekanne Kõrveküla raamatukogu koolitusseminaril Tartu maakonna raamatukogutöötajatele, 14.10.15.
- Oro, Maris (maakonnaraamatukogu). Rikas sultaniriik Omaan. Ettekanded maakonnaraamatukogu salongiõhtul, 19. 02.2015 ning kohtumisõhtul Tabivere raamatukogus, 16.11.2015.
- Põdra, Kaie (Maarja raamatukogu). Maarja-Magdalenast Kõrendusele. Ettekanne maakondlikul

õppereisil „Jõgevamaa kirjandusradadel“ I, 04.06.2015.

- Rimmel, Rutt (maakonnaraamatukogu). Paradiisiaed Madeira. Ettekanne kohtumisõhtul Aidu raamatukogus, 21.10.2015.
- Räga, Lagle (Palamuse raamatukogu). Kirjanduslik Palamuse. Ettekanne maakondlikul õppereisil „Jõgevamaa kirjandusradadel“ I, 04.06.2015.
- Sööt, Ene (Jõgeva Linnaraamatukogu). Uuem eesti kirjandus ja meditsiiniraamatud. Ettekanne Arukate Akadeemia kokkusaamisel, 29.10.2015.
- Zalekešina, Laidi (Mustvee Linnaraamatukogu). Põnevat kirjandusmaatikut. Ettekanne Mustvee pensionäride klubi kokkusaamisel, 23.09.2015.
- Õunap, Siiri (maakonnaraamatukogu). Aasta 2014 Jõgeva maakonna rahvaraamatukogudes. Loeng maakondlikul teabepäeval, 26.02.2015.
- Õunap, Siiri (maakonnaraamatukogu). Vabariigi rahvaraamatukogude suundumused 2014. aastal. Loeng maakondlikul teabepäeval, 29.04.2015.

2.4.3 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Maakonnaraamatukogu ülesannete hulka kuulub mitmete teiste ülesannete kõrval raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine.

Maakondlikke koolitusüritusi viidi läbi kokku kuus: kolm teemapäeva, kaks teabepäeva, kaks kultuuriloolist õppesõitu. Lisaks korraldati Sadala, Laiuse, Palamuse, Puurmani raamatukogude ning Jõgeva Linnaraamatukogu (2 töötajat) raamatukoguhoidjate individuaalne nõustamine maakonnaraamatukogus. Kaks maakonnaraamatukogu töötajat said oma oskusi rakendada Jõgeva Linnaraamatukogus ja Laiuse raamatukogus. Maakonna raamatukoguhoidjaid nõustati ka kohtadel, telefonitsi ning meilitsi. Mitmeid ettevõtmisi korraldati eesmärgiga õppida teiste vabariigi raamatukogude kogemustest (Saaremaa ja Raplamaa raamatukogud, Tapa Linnaraamatukogu). Õppekava koostamisel tuleb ja saab lähtuda eelkõige koolituseelarvest. Lisaks omavalitsuste poolt eraldatud koolitusrahadele (4474,60 €) saadi toetust ka projektirahadest (1135 €) (vt 2.2. Eelarve, tabel 3).

Koolituskavas seatud eesmärgid täideti.

Tabel 6

Koolituse teema	Koolitaja/ esineja	Koolitus- tundide arv	Raamatu- koguhoid- jate arv	Koolituseks kulutatud summa	Koolituskava ees- märgi täitmine (kutse kvalifikat- siooni kompetent- sid, hinnang)
<u>Veebruar</u> Portaal DIGAR Eesti ajalehed	Kristina Rood, Rahvusraamat ukogu juhtiv e-koolituse spetsialist	Kokku 6 ak/t, neist tõendile 2 ak/t	40	187 €	Raamatukoguhoidja tunneb ja oskab kasutada olemasolevaid infosüsteeme.
Aasta 2014 Jõgeva maakonna raamatukogudes	Siiri Õunap, Jõgeva MKRK				Raamatukoguhoidja oskab oma tööd analüüsida ning planeerida.
<u>Märts</u> Jätkukoolitus „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur“ 1.: Soome	Heidi Iivari, soome kultuuri ja kirjanduse spetsialist	Kokku 6 ak/t, neist tõendile 6 ak/t	35	725 €	Raamatukogu hoidja oskab toetada kultuurilist mitmekesisust.

kultuurilugu, tavad ja kombed					
<u>Aprill</u> Jätkukoolitus „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur“ 2.: Soome kirjandus Rahvaraamatukogude suundumused vabariigis 2014. aastal	Heidi Iivari Siiri Õunap	Kokku 6 ak/t, neist tõendile 4 ak/t	36	498,40 €	Raamatukoguhoidja omab ülevaadet ilmunud või ilmumisel olevatest teavikutest. Raamatukoguhoidja teab ja rakendab oma töös kaasaegseid raamatukogu- ja infotöö kogemusi.
<u>Juuni</u> Kultuurilooline väljasõit „Jõgevamaa kirjandusradadel“.1: Siimusti, Kassinurme, Maarja-Magdaleena, Kassema, Kõrenduse, Palamuse kalmistu, Vägeva, Paduvere Talumuuseum	Tiina Mihhailova, Siimusti rk Kaie Põdra, Maarja rk Lagle Räge, Palamuse rk Maris Paas, Vaimastvere rk	Kokku 13 ak/t, neist tõendile 4 ak/t	34	463,53 €	Raamatukoguhoidja tunneb paikkonna kultuurilugu ning kirjanduslikku pärandit.
<u>Juuli</u> Kultuurilooline ja koolitusreis Saaremaale. Tutvuti Orissaare, Taritu, Salme, Metsküla raamatukogudega, maakonnaraamatukoguga	Aado Haandi, koduloolane	Kolm päeva, tõendile 12 ak/t	31	4115 €	Raamatukoguhoidja omab laia silmaringi ning rakendab oma töös eesrindlikku kogemust.
<u>September</u> Jooksvad küsimused Raamatukoguhoidjate mälumäng Paneelarutelu „Raamatukogu blogile esitatavad nõuded“	Siiri Õunap Katrín Niklus, Rapla KRK; Mariina Madisson, Lelle rk; Tiina Kull,	Kokku 6 ak/t. neist tõendile 3 ak/t	39	159,60 €	Raamatukoguhoidja tunneb kaasaegset eesti kirjandust. Parimad kirjanduse tundjad esindavad maakonda. Raamatukoguhoidja kasutab oma töös tulemuslikult info- ja kommunikatsioonivahendeid.

	Põltsamaa Vallark; Siiri Õunap				
<u>November</u> Jätkukoolitus „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur“. 3.: Eestis elavad soome-ugri hõimurahvad Mari tavad ja kombed Eksponeeritud olid: Z. Tohti maalinäitus „Aastaajad läbi Pintslitõmmete“ MTÜ Tartu Marilaste Liidu fotonäitus „Marid: Perealbum“ Kirjandusnäitus „Soome-ugri väike- rahvaste kirjandus eesti keeles“	Jaak Prozes, Fenno-Ugria Asutuse nõunik Zhanna Toht, Mari kultuuri propageerija; MTÜ Tartu Marilaste Liidu ansambel „Mari kumõl“	Kokku 6 ak/t, neist tõendile 6 ak/t	38	386,24 €	Raamatukoguhoidja oskab toetada kultuurilist mitmekesisust.
<u>Detsember</u> Aastalõpuseminar Laiusel. Jõgeva Maakonna raamatukogupreemia IDA laureaatide väljakuulutamine	Jõgeva valla raamatukogud; Siiri Õunap	Kokku 8 ak/t, neist tõendile 0 ak/t	49	1018,75 €	Parimate raamatu- koguhoidjate ning koostööpartnerite tunnustamine.
KOKKU				7554,22 €	

Koolitusüritustel käsitleti raamatukogunduslikke, kirjanduslikke ning kultuuriloolisi teemasid. Põhirõhk oli hõimurahvaste kirjanduse ja kultuuri tundmaõppimisel. Alguse sai aastatel 2015-2016 toimuv 4osaline teemapäevade sari „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja -kultuur“.

Töös maakonna raamatukogudega oli aruandeaastal üheks peamiseks sihiks arendada raamatukogude veebilehtede/blogide ja pakutavate interaktiivsete teenuste sisulist külge. Toimunu analüüsimiseks korraldati paneelarutelu, millesse kaasati Raplamaa kolleegid Rapla Keskraamatukogust ja Lelle raamatukogust. Arutelu tulemusena viidi sisse korrektuurid ning raamatukogude veebiväljundid said tunduvalt informatiivsemaks ning sotsiaalmeedia kasutamine raamatukogutöös muutus oskuslikumaks (vt 4.9 *Bibliograafia ja infoteenindus*).

Suvisel kultuuriloolisel õppesõidul Saaremaale tutvuti Orissaare, Metsküla, Taritu, Salme raamatukogudega ja Saare Maakonna Keskraamatukoguga, tutvuti kultuurilooliste ning looduskaunite paikadega. Turismireis viis raamatukoguhoidjad Maltale, külastati Malta Keskraamatukogu, kus tutvuti teeninduse korraldusega.

Sai alguse aastatel 2015-2017 toimuv maakonna raamatukoguhoidjate kultuuriline õppesõit „Kirjanduslik Jõgevamaa“, mille raames tutvutakse Jõgevamaa kirjanduslike paikadega. Giidideks on antud paikkonna raamatukoguhoidjad ja koduloolased. Aruandeaastal tutvuti Siimusti, Maarja-Magdaleena, Palamuse, Vägeva ning Vaimastvere kandi kirjandusliku pärandiga.

Aasta lõpus toimus raamatukoguhoidjate koosviibimine Laiuse Põhikooli ruumides, kus kuulutati välja Jõgeva maakonna raamatukogupreemia IDA laureaadid (vt. 2.4.5 *Töötajate tunnustamine*).

Kaheksandat korda toimus maakondlik raamatukogutöötajate kirjanduslik mälumäng. Maakonna esindusvõistkond E. Sööt (Jõgeva Linnaraamatukogu), M. Paas (Vaimastvere), L. Zalekešina (Mustvee Linnaraamatukogu) saavutas vabariiklikul raamatukoguhoidjate mälumängul Kohtla-Järvel esimese koha.

Maakonnaraamatukogu poolt korraldatud koolitustel osalemise kohta koostati ja väljastati tõendid. Keskmiselt koguti maakondlikelt koolitustel 24 ak/t. Osavõtt maakondlikest koolitustest on hea. Maakonnaraamatukogus toimus neljas vabariiklik infosüsteemi RIKS klientide nõupidamine. Osalejaid oli ka infosüsteemiga URRAM töötavate raamatukogude seast.

Aruandlusega paremaks toimetulekuks osteti kõikidele maakonna raamatukogudele eesti standard „Informatsioon ja dokumentatsioon: Rahvusvaheline raamatukogustatistika (EVS-ISO 2789:2014). Täienduskoolituste korraldamine 2016. aastal

Kuigi maakonnaraamatukogu peaspetsialist asus koostama maakondliku koolituse kava aastate 2016-2018 kohta kohe novembris 2015, ei osutunud see võimalikuks. Seetõttu kajastub täienduskoolituste kavas vaid aasta 2016 (vt *LISA 1 Maakonnaraamatukogude raamatukoguhoidjate täienduskoolituse kava 2016*).

Novembri keskel pöördus maakonnaraamatukogu Tallinna Ülikooli digitehnoloogiate instituudi poole sooviga korralda koolitust, mis oli kajastatud ülikooli koolituspakkumises maakonnaraamatukogudele. Peale selle, kui oldi oma soovi mitmeid kordi meelde tuletanud, õnnestus jaanuari keskpaigaks teada saada esineja nõusolek ning jaanuari lõpuks koolituse maksumus. Kokku kulus selleks aega kaks ja pool kuud. Kuna 6 ak/t koolituse maksumus ületas näiteks nii Jõgeva maakonna raamatukogude vabariiklikeks koolitusteks aruandeaastal kulutatud koolituste kogusumma või terveks aastaks maakondlikeks koolituste toetusteks eraldatud projektirahasid, tuli sellest loobuda. Isegi ühte sellise maksumusega koolitust ei ole võimalik koolituskavasse planeerida, rääkimata soovituslikust kolmest.

Seejärel alustati tellimuskoolituse läbirääkimisi Tartu Ülikooli infoteaduste instituudiga.

Kõrgkoolidest koolituste pakkujatelt eeldaks ja ootaks suuremat valmisolekut maakonnaraamatukogudes koolituste korraldamiseks, samuti arvestamist raamatukogude rahaliste võimalustega. Vastupidise näitena võib tuua teemapäevade korraldamise, kus nende läbiviijatega on kokkuleppele võimalik saada loetud tundide ja päevade jooksul ning ka hinnad on vastuvõetavad. Toreda üllatuse valmistas taas ETKA Andras, kes pakkus maakonnaraamatukogudele tasuta teemapäeva (koos tasuta saabumiskohvi ja lõunaga) suhtlemis- ja probleemi lahendamise oskustest erinevates situatsioonides, vaimsest tervishoiust ning enese motiveerimise oskustest. Teemapäev toimub Euroopa Sotsiaalfondi „Täiskasvanuhariduse edendamise ja õppimisvõimaluste avardamine raames“.

Täienduskoolituste korraldamiseks maakonnaraamatukogude poolt uue „Täiskasvanute koolituse seaduse“ kohaselt ning pikaajaliste koolitusplaanide koostamiseks on vaja süsteemsust ja tsentraliseeritust:

- kõrgkoolide täpseid täienduskoolituse pakkumisi koos maksumusega ning korrektset asjaajamist;
- kultuuriministeeriumi poolset abi, näiteks erialaste koolituste ühishangete korraldamist;
- nõuandeid ja pakkumisi Rahvusraamatukogu koolituskeskusest;
- riigipoolseid eelarvelisi rahaeraldusi koolituste korraldamiseks maakondades.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Eriharidust omandab Tallinna Ülikoolis infoteaduse eriala bakalaureuseõppes üks maakonnaraamatukogu raamatukoguhoidja.

Jaanuar-oktoober läbis erihariduseta Jõgeva Linnaraamatukogu raamatukoguhoidja 6. taseme Rahvusraamatukogu kutsekoolitusel (650 ak/t).

Novembris 2015 asus nimetatud koolitusele Puurmani Raamatukogu direktor (erihariduseta).

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu raamatukogupreemiat IDA anti 2015. aastal välja kaheksandat korda. Auhinnaks on käsitöönuikk IDA, laureaati premeerib rahaliselt ka omavalitsus. Lisaks tunnustatakse maakonnaraamatukogu poolt preemia kahte nominenti raamatutega.

Raamatukogupreemia IDA 2015

- Raamatukoguhoidja IDA (antakse raamatukoguhoidjale) – Tea Lall, Jõgeva Linnaraamatukogu lugemissaali töötaja, keda hinnati tema eduka kirjandusliku tegevuse eest (*vt allpool*).
- Sõber IDA (antakse mitteraamatukogutöötajale) – AS Tensi-Reisid, kellega maakonna raamatukogudel on 10 aastane edukas koostööpartnerlus. —
- Elutöö IDA (antakse pensionile jäänud raamatukoguhoidjale) – Sirje Undusk (maakonnaraamatukogu), Silvi Tenno (Põltsamaa Vallaraamatukogu). -

Maakondlikud ja omavalitsuste tunnustused

- Eesti Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupi tunnustuspreemia 2015 – Laidi Zalekešia (Mustvee Linnaraamatukogu) ning Jaana Koppel (Jõgeva Linnaraamatukogu)
- Jõgeva linna aumärk – Jaana Koppel (Jõgeva Linnaraamatukogu)
- Omavalitsuste aukirjad – Maris Paas (Vaimastvere raamatukogu), Tiina Mihhailov (Siimusti raamatukogu)
- Omavalitsute tänukirjad – Anu Ots (Mustvee Linnaraamatukogu)

Muud tunnustused

- Kirjastuse „Tänapäev“ romaanivõistlusel pälvis Jõgeva Linnaraamatukogu lugemissaali töötaja Tea Lalli romaan „Katki“ kolmanda koha (osalejad 34). Tema romaani „Ära armasta mind enam“ käsikiri märgiti ära ning pälvis tunnustähe Eesti Kirjanike Liidu romaanivõistlusel (94 osalejat).
- Konkursil Eesti raamatukogudele „Tabamata Vilde“ said Kultuuriministeeriumilt väikeste raamatukogude eripreemia Pala raamatukogu (juhataja Anu Saul) ning Mustvee Linnaraamatukogu (direktor Laidi Zalekešina).
- Maakonnaraamatukogu tänukirjaga peeti aruandeaastal meeles seitset tööjuubilari, kel raamatukogustaaži 20 aastat ja üle selle.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Rahvaraamatukogusid haldavad kohalikud omavalitused. Saare valla raamatukogud kuuluvad Saare Vallavalitsuse poolt moodustatud SA Kalevipoja Koda (Saare raamatukogu) ja SA Saare Valla Aktiviseerimiskeskus (Voore raamatukogu) haldusalasse. Nimetatud sihtasutustele on lepingutega antud kohustus kultuuriteenuste osutamiseks.

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Arengukavade tegevuskavades ettenähtust realiseerus 2015. aastal:

- Maja, kus asub koos teiste asutustega Palamuse raamatukogu, katusealuse soojustamine ja uue katuse paigaldamine. Palamuse raamatukogu remondi lõpetamine, ventilatsiooni paigaldamine.
- Raja kultuurimaja (raamatukogu asub samas hoones) remonditööd – välisfassaadi remontimine, soojustamine, üleviimine maaküttele, raamatukogule invasissepääsu ehitamine.
- Tabivere Lasteaia (asub raamatukoguhoonega samas majas) küttesüsteemi renoveerimine.
- Sadala raamatukogu valgustuse renoveerimine.
Teiste raamatukogude (Jõgeva Linnaraamatukogu, Kuremaa, Laiuse, Põltsamaa Vallaraamatukogu, Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku osa, Pajusi, Torma, maakonnaraamatukogu) renoveerimistööd ei olnud arengukavades planeeritud.

Tabel 7

Raamatukogu nimi	Vajadused	Teostatud tööd (2015)	Plaan (arengukavast aasta vms)
------------------	-----------	-----------------------	--------------------------------

Aidu rmk	Ruumid korras	-	-
Elistvere rmk	Raamatukogu ruumid ei vasta esitavatele nõuetele: külm, aknad eest kukkumas, katus jookseb läbi, üliväikesed ruumid jm	-	Haldusreformi ootuses plaanid puuduvad
Jõgeva Linnarmk	Raamatukoguhuone on halvas tehnilises seisukorras, valitseb ruumipuudus	Katuse läbijooksu likvideerimine ja akende ümbriste remont	Omavalitsuse arengukavas (2014-2020) uued raamatukogu ruumid
Kaarepere rmk	Ruumid korras	-	-
Kasepää rmk	Raamatukogu ruumide remont	-	-
Kuremaa rmk	Koridori ja esiku remont	Värviti seinad ja lagi, paigaldati uus põrandakate. Raamatukogu siseruumides tehti pisiremonti	-
Laiuse rmk	Läbisadavate katuseakende tihendamine, raamatukogu sanitaarremont	Katuseakendele pandi uued tihendid. Värviti ja pahteldati raamatukogu seinad	-
Lümati rmk	Raamatukogu ruumide ja koridori remont ja laiendamine, sisse on vaja tuua vesi, kuivkäimla asemel WC. Ruumide soojustamine	-	Omavalitsuse arengukavas (2008-2019) raamatukogu pindala suurendamine kasutult seisvate ruumide arvelt
Maarja rmk	Ruumid korras	-	-
Mustvee Linnarmk	Ruumid korras	-	-
Pajusi rmk	Trepikoja remont. Raamatukogu ruumid on jahedad, seinad ja põrandad õhkavad külma ning vajaks soojustamist	Trepikoja remont	-
Pala rmk	Ruumid korras	-	-
Palamuse rmk	Puudub ventilatsioon	Elementaarse ventilatsioonisüsteemi paigaldus	Omavalitsuse arengukava (2015-2018)
Puurmani Rmk	Aastakümneid ruumid kaasajastamata ja kitsad	Uued renoveeritud avarad ruumid rahvamajas	Omavalitsuse arengukava (2014-2025)
Põltsamaa Vallarmk	Adaveres mõisahäärberis raamatukogu katuseakende läbijooksmine Esku osas uute ruumide vajadus (korterimajas raamatukoguks kohandamata korteris)	Adaveres mõisahäärberi katuse vahetus Ümberkolimine koolimajja, ruumide kohandamine raamatukoguks	-
Raja rmk	Ruumide soojustamine	Majale soojustuse ja maakütte paigaldus	Omavalitsuse arengukava (2008-2018)

Saare rmk	Vajab kapitaalremonti, mis on edasi lükkunud aastaid. Seoses SA Kalevipoja Koda renoveerimisprojektiga on planeeritud raamatukogule uued ruumid renoveeritavasse Saare rahvamajja.	-	SA Kalevipoja Koda arengukava (2015-2020)
Sadala rmk	Valgustuse parandamine	Valgustuse renoveerimine	Omavalituse arengukava (2015-2019)
Saduküla rmk	Aastaid kaasajastamata ruumid korterelamus	Uued, avaramad, remonditud ruumid rahvamajas	Omavalitsuse arengukava (2014-2025)
Siimusti rmk	Ruumid korras	-	-
Tabivere rmk	Amortiseerunud küttesüsteem	Küttesüsteemi väljavahetamine	Omavalitsuse arengukavas (2014-2025)
Tapiku rmk	Hoone, kus asuvad raamatukogu ja külaseltsingu ruumid, vajab renoveerimist. On ahiküte ja puudub vesi	2015/2016 oli arengukava põhiselt ettenähtud renoveerimisprojekti valmimine, mis kahjuks ei realiseerunud. Uueks renoveerimisprojekti valmimise ja tasustamise tähtajaks on 2016/2017. a	Omavalitsuse arengukava (aastani 2031)
Torma rmk	Ruumide sanitaarremont, valgustuse renoveerimine	Laenutusruumi valgustuse renoveerimine	Omavalitsuse arengukavas (2015-2019) raamatukogu ruumide renoveerimine
Vaimastvere rmk	Ruumid korras	-	-
Voore rmk	Ruumid korras	-	-
Vägeva rmk	Ruumid väiksed, kuid haldusreformi ootuses ei nähta suuremate vajadust	-	-
Maakonnarmk	Amortiseerunud õuevalgustus, hoidla ja kojulaenutus vajavad lisavalgustust. Maja fassaadi remont, välisukse vahetus, ventilatsiooni puhastamine	Õuevalgustuse renoveerimine	Raamatukogu arengukava (2013-2033) Hoone fassaad 2016-2017, välisuks 2016, lisavalgustus kojulaenutuses 2016)

Raamatukogude uued ruumid

Lahenduse said aastakümneid remontimata ja amortiseerunud Puurmani ja Saduküla raamatukogude ruumiprobleemid. Puurmani Raamatukogu sai renoveeritud ruumid Puurmani rahvamajja endise kino ruumidesse. Raamatukogu kasutada on ligi 100 m², raamatukogu rõdult avaneb vaade Pedja jõe. Ehitati kaldtee ning inva WC. Vastavalt võimalustele uuendati ka mööblit. Renoveerimiseks saadi raha valdavalt KOIT kavast.

Saduküla haruraamatukogu sai ruumid endisesse koolimajja, mis tegutseb Saduküla Rahvamajana (lisaks on siin ruumid lasteaia filiaalil, noortekeskusel, mitmel seltsil). Uut sisustust Saduküla

haruraamatukogu ei saanud, ruumid valmisid kodaniku algatuse korras Härjanurme Maarahva Seltsi eestvedamisel, remondiks vajamineva materjali eraldas vallavalitsus.

Mõlemad raamatukogud paiknevad keskasulast eemal (seni keskasulas), kuid asudes rahvamajades, on arengusuunaks võetud tihedam koostöö, mis laiemas perspektiivis pigem kasuks tuleb.

Esku-Kamari Kooli Esku koolimajas renoveeriti kaks vabaks jäänud klassiruumi Põltsamaa Vallaraamatukogu Eskus osa tarbeks. Värviti seinad, paigaldati elektrijuhtmed, rajati tualettruum, kuhu pääseb ka ratastooliga. Raamatukokku saab siseneda eraldi välisuksest. Invatreppi ei rajatud.

Lahendamata ruumiprobleemid

Jõgeva Linnaraamatukogule uute ruumi lahenduse otsimisel on jõutud Jõgeva Põhikooli juurdeehitusena ehitatava linnaraamatukogu eskiisprojekti koostamiseni. Plaanide kohaselt peaks 2016. a. valmima põhiprojekt ning algama ehitus.

Lahenduseta jäid Elistvere ja Saare raamatukogude aastatepikkused ruumiprobleemid.

Ahiküttega on Lümati, Elistvere, Saare, Kasepää, Tapiku, Vägeva (lisaks on paigaldatud õhksoojuspump) raamatukogud.

Maakonnaraamatukogus suurimaks probleemiks oli ruumipuudus teenindusosakonnas. Nimetatud probleem sai leevendust lugemissaali, kojulaenutuse ja hoidla ümberkorralduse käigus (vt 4.2.

Raamatukogu kasutamine).

Millistes raamatukogudes ei ole tagatud juurdepääs liikumispuudega inimesele?

Tabel 8

Raamatukogu nimi	Vajadused	Teostatud tööd (2015)	Plaan (arengukavast aasta vms)
Aidu rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub	-	Puudub arengukavas
Elistvere rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub	-	Puudub arengukavas
Jõgeva Linnarmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Omavalitsuse arengukava (2014-2020)
Kaarepere rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Puudub arengukavas
Kasepää rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Puudub arengukavas
Kuremaa rmk	Kaldtee on olemas välisukseni. Asub esimesel korrusel, teine vajalik kaldtee puudub	Purunenud käsipuud asendati uutega.	Puudub arengukavas
Laiuse rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub	-	Puudub arengukavas
Lümati rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	-
Maarja rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega	-	Puudub arengukavas

	inimesel juurdepääs puudub		
Mustvee Linnarmk	Asub teisel korrusel, juurdepääs invaliftiga	-	-
Pajusi rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Puudub arengukavas
Pala rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub	-	Puudub arengukavas
Palamuse rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub	-	Puudub arengukavas
Puurmani rmk	Asus esimesel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudus	Raamatukogu sai uued ruumid, ehitati kaldtee ja inva WC, juurdepääs on tagatud	Omavalitsuse arengukava (2015-2025)
Puurmani Vallaraamatukogu Saduküla Haruraamatukogu	Asus teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudus	Uued ruumid esimesel korrusel, kaldtee puudub ning trepiastmed takistavad sissepääsu	Puudub arengukavas
Põltsamaa Vallarmk	Adaveres ja Lustivere osas asub raamatukogu teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub. Lift on Adavere koolipoolses osas. Esku osa asus esimesel korrusel, invatrepp puudus	Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku osa sai uued ruumid esimesele korrusele, ehitati inva WC, kaldtee puudub. Juurdepääsu ei ole tagatud	Puudub arengukavas
Raja rmk	Puudus invasissepääs	Ehitati invasissepääs (kaldtee, käsipuu)	Omavalitsuse arengukava (2008-2018)
Saare rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Seoses kogu SA Kalevipoja Koda renoveerimisprojektiga (2015-2020) on kavas luua juurdepääs liikumispuudega inimestele ja inva WC
Sadala rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Puudub arengukavas
Siimusti rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub	-	Puudub arengukavas
Tabivere rmk	Asub teisel korrusel, liikumispuudega inimesel juurdepääs puudub. kaldtee on välisukseni.	-	Puudub arengukavas. Perspektiivis nähakse raamatukogu asukohana koolimaja
Tapiku rmk	Juurdepääs tagatud	-	-

Torma rmk	Asub esimesel korrusel, kaldtee puudub		Puudub arengukavas
Vaimastvere rmk	Juurdepääs tagatud	-	-
Voore rmk	Juurdepääs tagatud	-	-
Vägeva rmk	Juurdepääs tagatud	-	-
Maakonnarmk	Asub esimesel korrusel, välistrepp pole takistuseks, kuid uksest sisenemisel vajab ratastooliga inimene abi	-	Raamatukogu arengukava 2013-2033 (välisukse vahetus 2016)

Maakonna raamatukogudes on liikumispuudega inimeste juurdepääs tagatud 11 raamatukogus, neist kolmes mööndustega. Juurdepääsu ei ole 16 raamatukogus ehk 59 % maakonna raamatukogudest. Invasisepääsu (kaldtee) said 2015. aastal Raja ja Puurmani raamatukogud.

Eelnevalt oli ilma abistajateta tagatud juurdepääs Voore, Vaimastvere, Tapiku, Kaarepere ja Lümäti raamatukogudes ning Mustvee Linnaraamatukogus (invalidlift).

Mööndustega on juurdepääs võimalik Põltsamaa Vallaraamatukogus Adaveres, kus teatud tingimustel on võimalik kasutada majasisest lifti. Vägeva raamatukogus ning maakonnaraamatukogus peab töötaja abistama välisuksest sisenemisel.

Juurdepääsu ei ole (Kuremaa, Palamuse, Siimusti, Maarja, Laiuse, Torma, Sadala, Aidu, Elistvere, Kasepää, Pala, Tabivere, Saare, Pajusi raamatukogudes, Jõgeva Linnaraamatukogus, Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku ja Lustivere osades ning Puurmani Raamatukogu Saduküla Haruraamatukogus. Neist üheksa asuvad teisel korrusel. Teenindamiseks liikumispuudega inimesi (etteteatamisel), lähivad raamatukoguhoidjad esimesele korrusele/õue või on korraldatud koduteenindus.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Kiiresti arenev infotehnoloogiavaldkond vajab pidevat uuendamist ja selleks eelarveliste vahendite olemasolu. Nende nappus on raamatukogude IT-keskkonna arendamisel takistuseks. Siiski püütakse olukorda parandada vastavalt võimalustele. Maakonnast on aruandeaastal tuua näiteid nii IT-keskkonna halvenemise kui ka paranemise kohta.

Kõige enam halvenes olukord Lümäti raamatukogus (Pala vald). Juba aruandeaasta alguses tuli tööarvutiks võtta üks AIPi arvuti. Septembris lõpetasid töötamise nii tööarvuti kui ka teine AIPi arvuti. Kui töötaja peale pikaajalist haigust (neli kuud, mil raamatukogu oli suletud) tööle naases, tuli tal töötada ilma ühegi arvutita. Lõpuks monteeriti vanadest arvutitest kokku tööarvuti, mis on siiani kasutuses. Seega raamatukogus pole ühtegi AIPi arvutit, printimis- ja paljundamisvõimalust puudub aga juba 2015. aasta algusest. Omavalitsus on olukorrast teadlik, kuid pole leitud võimalust kirjeldatud olukorra muutmiseks.

Väga pikka aega (novembrist 2014 kuni suveni 2015) ei olnud AIPi arvuti töökorras Põltsamaa Vallaraamatukogus Lustivere osas ning mõned kuud Põltsamaa Vallaraamatukogus Esku osas. Tunduvalt paranen IT-keskkond Puurmani Raamatukogus. Puurmani Raamatukogu internetipunkti võimalused on kaasajastatud ja lisaks on loodud teenindussaali lugejalaua juures interneti ja vooluvõrgu väljavõtted neljale kasutajale töötamiseks oma sülearvutiga. Loodud on ka WiFi võrgud eraldi töötajatele ja külalistajatele. Uuendati Puurmani Raamatukogu arvutid (töötajatele osteti kaks vähekasutatud arvutit ning sülearvuti, millega on vajadusel võimalik töötada töökoha väliselt) ning printer-skanner-koopiamasin. Loodi võimalused filmiõhtute jm korraldamiseks - osteti ekraan ja projektor. Saduküla haruraamatukogus uuendati osaliselt infotehnoloogia valdkonda (soetati kasutatud uuem arvuti, viidi üle Puurmanist uuem monitor ja printer, osteti uus telefon).

Probleemiks on see, et Sadukülas ei ole võimalik otse kasutajaarvutist printida ja arvuti ise on vana. Käivad läbirääkimised Saduküla internetiteenuse osas. Saduküla haruraamatukogu internetipunkti kaasajastamine lükkus 2016. aastasse.

Kuus raamatukogu (Sadala, Raja, Kasepää, Põltsamaa Vallaraamatukogu, Saare, Mustvee Linnaraamatukogu) said kokku 11 uut arvuti (kaks neist AIPi arvutid), neist kolm tänu projektitoetusele. Üldjuhul on raamatukogudes endiselt kasutusel skeem, et kui töötajad saavad uued arvutid, saavad töötajate vanadest arvutitest uued AIPi arvutid (Põltsamaa Vallaraamatukogu, kolm arvutit).

Raamatukogud on asunud soetama kaasaegseid fotoaparaate, mis on hädavajalikud raamatukogude kodulehtede/blogide/FB kontodele piltide lisamisel. Osteti kolm (Kuremaa, Vaimastvere, Tabivere) fotoaparaati, kuid paljudes kohtades on kasutusel veel raamatukoguhoidjate isiklikud fotoaparaadid. Maakonna raamatukogudes osteti juurde kolm printer-skänner-koopiamasinat (Laiuse, Torma, Puurmani), värviprinter (Saare), kohaviidaprinter (Mustvee Linnaraamatukogu), kolm võõtkoodiskännerit (Põltsamaa Vallaraamatukogu), tšekiprinter (Põltsamaa Vallaraamatukogu), paberipurustaja (Kuremaa), laminaator (Saare) jms.

E-lugereid juurde ei ostetud, kokku on maakonna 10 raamatukogus 20 e-lugurit. (vt

4.9. Bibliograafia- ja infoteenindus).

Maakonnaraamatukogusse osteti kolm kohaviidaprinterit, WiFi ruuter, BluRay mängija.

Maakonna raamatukogudel on kasutada 13 sülearvutit, 11 fotoaparaati, neli projektorit, üks multifunktsionaalne BoomBlaster, üks nutitelefon. Tahvelarvuteid soetatud ei ole.

WiFi levialad lisandusid Vaimastvere, Vägeva ja Puurmani raamatukogudesse. WiFi puudub maakonna viies raamatukogus (Elistvere, Kaarepere, Kasepää, Maarja ja Saduküla haruraamatukogu).

Interneti levikukiirust hindasid väga heaks kaks, heaks 14, rahuldavaks 12 ja mitterahuldavaks üks raamatukogu (Põltsamaa Vallaraamatukogu Lustivere osas). Üldhinnang interneti levikiirusele ja kvaliteedile on paranenud. Tõstmaks interneti kiirust, vahetati teenusepakkujat Sadukülas (enne Elion, nüüd Kernel) ning Pajusis (enne Elion nüüd Elisa).

2.7 Raamatukogude koostöö. Töö koordineerimine ja koostöösuhted

Kohalikul tasemel

Üldjuhul ei ole omavalitsustes kultuurivaldkonnale spetsialiseerunud töötajat ning seetõttu puudub valdades kultuuritöö koordineerimine. Koostöö toimib kõige paremini ürituste läbiviimisel, muidu tegutsetakse rohkem omaette.

Kõik raamatukogud nimetavad oma koostööpartneritena aruannetes lasteaedu ja koole (paikades, kus need veel olemas on). 16 raamatukogu nimetab koostööpartneritena erinevaid seltse ja ühendusi, 13 rahva- ja kultuurimaju, 12 eraisikuid, 10 omavalitsusi, viis noortekeskusi, neli muuseumi, neli kogudusi, neli erivajadustega inimesi teenindavaid asutusi ja MTÜsid, kolm muusikakoole ja –stuudiot, kaks eakate seltse, kaks kunstigaleriid ja -kooli, kaks ajalehte Vooremaa, kaks Jõgeva Maavalitsust, üks looduskeskust, üks Kaitseliitu, üks külateatrit, üks spordiajaloklubi.

Mäluasutustest tehti koostööd Betti Alveri Muuseumiga (Jõgeva Linnaraamatukogu), Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumiga (Palamuse, Laiuse, Siimusti, maakonnaraamatukogu), Paduvere Talumuuseumiga (Vaimastvere) ja Heino Lubi Kaalumuuseumiga (Mustvee Linnaraamatukogu).

Edukalt toimib koostöö maakonna raamatukogude vahel ja kõige tihedamini omavalitsuste piires. Pala raamatukogu teeb maakonnaülest tihedat koostööd Alatskivi raamatukoguga Tartumaalt. Koostööpartnerite suure hulga poolest paistab silma Jõgeva Linnaraamatukogu (MTÜ Tähetund, Jõgevamaa Diabeetikute Selts, Betti Alver Muuseum, Jõgevamaa Kaitseliit, Akvarelligalerii Kala, Arukate Akadeemia, MTÜ Jõgevamaa represseeritud, MTÜ Piltijad, neli kooli, kaks lasteaeda, kaheksa eraisikut), samas on seatud 2016. aasta üheks eesmärgiks laiendada koostööpartnerite ringi veelgi.

Kuus raamatukoguhoidjat kuulub kohalikesse volikogudesse ja nende komisjonidesse, üks raamatukoguhoidja on vallavalitsuse liige. Enamikel raamatukogudel on koostöösuhted

omavalitsuste sotsiaaltöötajatega koduteeninduse korraldamiseks (vt 4.4. Erivajadustega sihtrühmade teenused).

Näiteid erinevatest koostöövormidest

- Maakonnaraamatukogu direktor osales Puurmani Raamatukogu direktori valimisel ning oli Puurmani valla raamatukogude inventuuri läbiviimiseks, asjaajamise ja varade üleandmise/vastuvõtmise ning raamatukogu direktori ja töötajate konkursi läbiviimiseks moodustatud komisjoni liige.
- Jõgeva Linnaraamatukogu pakkus võimalust koostöös alaealiste komisjoni ja Jõgeva Noortekeskusega teha raamatukogus ühiskondliku töö tunde (a' 10 tundi) kahel seadusega pahuksisse läinud noormehel, kes valmistasid mahakantud raamatuid ette makulatuuri saatmiseks.
- Pala raamatukogul valmisid koostöös Assikvere Külaseltsiga kirjanduslikud etendused Eduard Vilde ja Ernst Enno elust.
- Maarja raamatukogu tähistas koostöös Maarja-Magdaleena koguduse ja Eesti Piibliseltsiga emakeelepäeva konverentsiga „Eesti keel ja Piibel”.
- Põltsamaa Vallaraamatukogu korraldas koostöös noorteühinguga 4H Eesti 4H Jõgevamaa piirkonna talvelaagrist osavõtjatele ürituse „Kus on kummituste kodu?”, mille käigus otsiti Adavere mõisahäärberist kummitust ja vesteti kummitusjutte.
- Puurmani Raamatukogu annetas oma kogust mõned vanad kirikuraamatud ja noodid kogudusele ning vastu saadi annetuseks ajalehe Eesti Kiriku aastatellimus.
- Erasisikutega tehakse koostööd ürituste ja näituste korraldamisel. Pala raamatukogus koostati valla elanikke kaasates seitse näitust. Samuti annetati nende poolt raamatukogudele raamatuid, aga ka mänguasju ja lauamänge. Saare raamatukogus on annetaja, kes laenutab oma erakogust raamatuid ka raamatukogu lugejatele.
- Mustvee Linnaraamatukogu asus vastu võtma maakonnalehele Vooremaa kuulutusi (postkontor suleti) ning Vooremaa annetas raamatukogule ajalehe aastakäigu.
- Koostöös Tartu Marilaste Liiduga korraldati maakonnaraamatukogu jätkukoolitus „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur” (vt.4.6 Raamatukogu kultuurikeskusena. *Lõimumistegevuste ja kultuurilise mitmekesisuse toetamine*).
- Maakonnaraamatukogu osales teist korda Põltsamaa kohvikute päeval raamatukogu kohvikuga „Raamatukoi koogilett“. Menüüs olid koogid ja pirukad, mis kandsid kirjanduslikke nimesid, oli võimalik lahendada kirjanduslikke ristsõnu ning tutvuda endisaegsete köögiiristadega. Kohvikut külastas 400 inimest.
- Saare Raamatukogu on kaasatud erinevaid kohalikke valdkondi puudutavate arenduste aruteludesse: valla koolivõrgu arendamine, valla sümboolika väljatöötamine, SA Kalevipoja Koda arendusprojektid, MTÜde vahelise koostöö arendamine, ürituste korraldamine. Osales Avatud Talude päeval, Saare rahvamaja emadepäeva kontserdil Raamatukogu Kohvikuga, organiseerides lastele traditsioonilisi talumänge.
- Mustvee Linnaraamatukogu direktor on linnavolikogu liige, revisjonikomisjoni liige, sotsiaalkomisjoni esimees, linna lehe komisjoni esimees, linna „Kauni kodu” komisjoni esimees, kuulub MTÜ Mustvee Turismikoda juhatusse ning on kultuurimaja direktori kt.

Maakonnaraamatukogu roll töö koordineerimisel

Maakonnaraamatukogu täidab raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid: kogude komplekteerimine, töötlemine, uute raamatute ja maakondliku RVLi kohaletoimetamine; raamatukoguhoidjate täiendõppe korraldamine ja erialane nõustamine; raamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine; teatmebibliograafilise töö korraldamine ning andmebaaside pidamine. Maakonnaraamatukogu on läbi aastate koordineerinud maakonnaraamatukogude tegevust raamatukogunduslike uuenduste ja muudatuste rakendamisel raamatukogutöös: teavikute sisestamine elektronkataloogi, elektrooniliste inventuuride läbiviimine,

raamatukogude kodulehtede/blogide loomine, sotsiaalmeedia kasutuselevõtmine, koduteeninduse korraldamine jne. Kõike seda on tehtud eelnevalt läbiarutatud ühtsetel alustel. Kõigile kohalikele omavalitsustele saadetakse maakonnaraamatukogu poolt teatiseid raamatukogude töö kohta aruandeaasta jooksul. Arutamaks Puurmani valla raamatukogude töö ümberkorraldamist ning vallaraamatukogu moodustamist, kohtusid maakonnaraamatukogu direktor ning peaspetsialist Puurmani valla juhtidega. Maakonnaraamatukogu koostöösuhed maakonna raamatukogudega on tõesed ja tihedad.

2.7.1 Riiklikul tasemel

Vabariigi tasandil sujub hästi koostöö Meelis Lilbokiga Deltmar OÜst Info- ja kataloogisüsteemi RIKS haldamisel ning arendamisel. Head koostöösuhed on Eesti Lastekirjanduse Keskusega. Samuti toimib koostöö hästi ERÜga, kellega koostöös korraldati Jõgevamaal Palamusel XV maaraamatukoguhoidja päev. Osaletakse ERÜ rahvaraamatukogude komplekteerimise töörühma, ERÜ lasteteeninduse toimkonna ning ERÜ maaraamatukogude sektsiooni töös. Maris Paas (Vaimastvere) valiti ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegiumi liikmeks. Rahvusraamatukogu koolituskeskus on abiks olnud raamatukoguhoidjate täienduskoolituse korraldamisel. Head on suhted kolleegidega vabariigist: aruandeaastal tutvusid maakonnaraamatukogu töötajad töökorraldusega Pärnu Keskraamatukogus, Tapa Linnaraamatukogus ja kuues Saaremaa raamatukogus ning koolituse korraldamisel tehti koostööd Rapla Keskraamatukogu ja Lelle raamatukoguga. Pala raamatukogus koostatud fotonäitus „Eesti väikesaared” ringles viies Tartumaa raamatukogus.

2.7.3 Rahvusvahelisel tasandil.

Rahvusvahelisel tasandil on kauaaegsed koostöösuhed Lahti Päijät-Häme Tuglase Seltsiga ning Eeva Niinivaara sugulastega Siimusti raamatukogul, kelle hallata on ka Eeva Niinivaara muuseumituba.

3. Kogud (kogude komplekteerimine ja töötlemine)

Kogude suurus oli aruandeaasta lõpuks 445 044 teavikut (2014. a. 448 155 teavikut). Kogud täienesid ostude näol 11 934 teavikuga (raamatud 11 189 eks, auvised 8 eks, muud teavikud 11 eks, perioodika 726 aastakäiku) ja annetuste näol 1305 teavikuga (raamatud 1160 eks, auvised ja elektroonilised teavikud 46 eks, käsikirja 7 eks, perioodika 92 aastakäiku), kustutati 16 350 teavikut. Raamatute soetamiseks kulutati 125 024,29 € (2014. a. 120 588 €), perioodikale 34 178 € (2014. a. 33 674 €), auvistele ja elektronteavikutele 121 € (2014. a. 489 €) ja muudele teavikutele 90,71 €. Aruandeaastal toimusid elektroonilised inventuurid Torma raamatukogus ning Põltsamaa Vallaraamatukogus Lustivere osas.

3.1 Komplekteerimise põhimõtted (tasakaal) ja uuendused (sh e-teavikud)

Maakonna raamatukogud lähtuvad teavikute komplekteerimisel keskraamatukogu kogude arenduse osakonna soovitudest, lugejapoolsetest nõudlustest ja rahalistest võimalustest. Samas arvestatakse sellega, et kaetud oleks kõigi lugejarühmade vajadused.

Kuna teavikute hinnad tõusevad iga aastaga (2015. a. 11,17 €, 2014. a. 10,86 €), sunnib see komplekteerimisel tegema valikuid. Ülekaalus on ilukirjanduse tellimine vastavalt lugejate soovile. Aimekirjanduse lugejatele kättesaadavaks tegemisel on suureks abiks RVL-teenus.

Alates aastast 2015 väljastatakse raamatupakke kaks korda kuus.

Osad raamatukogud ostavad ka ise raamatuid, jälgides soodushindadega pakkumisi e-poodides, peamiselt Apollost ja Ersenist.

Saare valla raamatukogud komplekteerivad omavalitsuse raha eest iseseisvalt.

Alates 2012. aastast on riigi poolt rahvaraamatukogudele eraldatava teavikute ostutoetuste kasutamise aluseks lepingus fikseeritud loetelu, mille kohaselt kohustusid raamatukogud vähemalt

50% riigipoolse toetuse summast ostma teavikuid lepingu kohaselt. Aastal 2015 oli see 30%. Uus komplekteerimis põhimõtte suurendas ilukirjanduse ostmist, kuigi aruandeaastal oli tõus minimaalne, moodustades aruandeaastal ostetud raamatutest 71,6% (2014. a. 71%). Üks põhjus, miks see protsent suureneb, on kirjastuste poolt välja antavate ilukirjandusteoste rohkemaarvuline ilmumine. Samas on teatud valdkonna alla kuuluvad teavikud sellised, mida rahvaraamatukogudesse ei ole mõtet tellida (värvimisraamatud, kooliõpikud).

- annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Annetusi (raamatud, perioodika jm) oli kokku 1305, sh perioodilisi väljaandeid 92 aastakäiku. Perioodika annetused moodustasid 9,86% kogude juurdekasvust.

Mitmel raamatukogul on eraisikust annetajad. Lisaks saadi annetusi keskraamatukogu kaudu, kuhu tuleb annetusi nii organisatsioonidelt, asutustelt kui ka eraisikutelt.

- kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Loetakse rohkem uuemat kirjandust. Ilukirjandusest loetakse enam eesti autorite loomingut.

Eelistatud on elulooraamatud, mälestusteraamatud, eneseabiraamatud, rahvaravi, aianduse ja käsitöö alased raamatud. Mehed loevad rohkem ajalugu, sõjandust ja kriminaalromaane, naiste eelistuseks on nii eesti kui välismaa ilukirjanduse menuautorid. Lapsed loevad tunnustatud lastekirjanike teoseid, noored ka minuteosteks kujunenud väljaandeid ja kohustuslikku kirjandust. Keskealised ja vanemad loevad meeleldi ajakirjandust.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis+e-raamat)

Raamatuid soetati 11 189 eksemplari, mis moodustas komplekteerimiskuludest 78,4% (2014. a. 77,9%). Elaniku kohta osteti maakonnas keskmiselt 0,3 raamatut.

Võõrkeelseid raamatuid lisandus 695 eksemplari, sh venekeelseid 665.

Kogude täiendamiseks kasutati lisaks ka sooduspakkumisi (ajaviitekirjandus) ja tasuta pakkumisi.

Valdavalt väideti aruannetes, et midagi väga olulist rahapuudusel tellimata ei jäänud. Kallimaid raamatuid osteti üks eksemplar valla raamatukogude kohta.

E-raamatuid aruandeaastal ei ostetud, väidetakse, et puudub nõudlus. Põhjuseks on ka puudulik seadusandlus, mis ei luba raamatukogudel ostetud e-raamatuid laenutada e-lugeri vahendusel.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat soetati aruandeaastal 818 aastakäiku, neist 92 aastakäiku saadi annetuste teel.

Perioodika % komplekteerimiskuludest 21,4% (2014. a. 21,8%).

Perioodika komplekteerimiskulu elaniku kohta oli 1,06 € (2014. a. 1,02 €).

Maakonnas on üks raamatukogu, kus kogu perioodika, v.a. maakonnaleht Vooremaa, on venekeelne (Raja). Mõnes raamatukogus (Maarja, Kuremaa) on võõrkeelset perioodikat üksikud nimetused, peamiselt venekeelne Burda. Mustvees moodustab Venemaal ilmuv perioodika suure osa tellitavast perioodikast, lisaks Eestis ilmuv venekeelne perioodika.

E-perioodikat eraldi tellitud ei ole, väljaannetel, millega kaasneb elektrooniline lugemisvõimalus, on tehtud kättesaadavaks raamatukogude kasutajatele.

Kultuuriperioodika tellimiseks kulutati 2015. aasta toetusest maakonnas kokku 1743,29 €. Telliti põhimõttel, et igast väljaandest vähemalt üks aastakäik oleks lugejale saadaval omavalitsuse mõnes raamatukogus. Mitmed raamatukogud olid aastaks 2015 ilmuva kultuuriperioodika soetamiseks leidnud vahendeid ka eelmise aasta rahadest, samuti KOV'i poolt eraldatud summadest.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid soetati aruandeaastal kaheksa, mis moodustas komplekteerimiskuludest 0,08% (2014. a. 0,3%). Elektronteavikuid lisandus üks annetusena.

Auviseid ja elektronteavikuid ostetakse minimaalselt, peamiselt on need kaasas paberraamatuga.

Aastas ilmub mõni heliraamat (sari „Kirjanike hääled“), mida on mõned eksemplarid ka maakonna raamatukogudesse tellitud.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Aruandeaastal pöörati suuremat tähelepanu erivajadustega sihtrühmadele teenuste osutamisele. (vt 4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused).

Raamatukogud pakuvad nii tasuta (teavikute, avaliku teabe ning andmebaaside kättesaadavaks tegemine, teatmebibliograafiline nõustamine), kui tasulisi (paljundamine, printimine, skaneerimine, CD kirjutaja kasutamine, maakonnaväline RVL, ruumide rent jms) põhitegevusega seotud teenuseid. Üks maakonna raamatukogu asus aruandeaastal pakkuma dokumentide lamineerimisteenust, kolm skaneerimisteenust.

Tasuliste teenustena pakuvad kõik maakonna raamatukogud printimis-, 25 paljundamis- ja 22 skaneerimis-, üks kiletamis- ja üks lamineerimisteenust. Printimis-, paljundus- ja skaneerimisteenuste eest ei tule tasuda Torma valla raamatukogudes.

Soovi korral pakutakse ka m-raamatukoguteenust (SMS-sõnumitega informeerimine laenutustähtaja möödumisest või reserveeritud teaviku saabumisest).

Kõik maakonna rahvaraamatukogud pakuvad veebipõhist teenust RIKSWEB ning selle kaudu e-teenuseid (pikendamine, reserveerimine jm).

Virtuaalteenuseid pakuvad raamatukogu oma veebiväljundi kaudu 23 raamatukogu, sihtasutuse kodulehe kaudu üks raamatukogu, ainult omavalitsuse kaudu kolm raamatukogu. Veebiväljundite arv koos kohalike omavalitsuste kodulehtedega on 50. Interaktiivseid teenuseid pakuvad 22 raamatukogu.

WiFi kasutusvõimalus on 21 raamatukogus (lisaks WiFi kasutamise võimalused Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku ja Lustivere osades), 10 raamatukogus on võimalik laenutada kokku 20 e-lugeri (vt 4.9 Bibliograafia- ja infoteenindus.)

Aidu raamatukogu pakub postiteenuseid.

Kuremaa ja Siimusti raamatukogudes paigaldati uste kõrvale eritellimusel mahukad tagastuskastid. Raamatukogu kui multifunktsionaalse kesksuse näitena võib esile tuua Mustvee Linnaraamatukogu, kus lisaks tavapärasele raamatukoguteenuste osutamisele, hakati vastu võtma Vooremaa kuulutusi (suleti sidejaoskond), kaks korda kuus nõustavad pangatöötajad (pangabuss lõpetas teenuse osutamise), raamatukogus asub linna turismiinfopunkt, raamatukogu haldab Heino Lubja Kaalumuuseumi FB kontot.

Maakonnaraamatukogu üheks prioriteediks oli teenindusosakonna interjööri muutmine lugejasõbralikumaks ja lahendada teavikute paigutamise ruumipuudus. Selleks korraldati fond ümber nii avariilulitel kui hoidlas. Kuna lugemissaali teabekogu leidis vähe kasutust, paigutati see mujale (avariilulitele, hoidlasse, kabinettidesse). Vähendati lugemissaali lugemiskohti ning loodi mõnusaid istekohti avariilulite vahele. Lugemissaali vabanenud pinnale paigutati maailmakirjandus. Selleks osteti interjööri sobivad riiulid. Osadele riiulitele paigaldati lisavalgustid.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine. AIPi kasutamine.

Avalik teave on maakonna rahvaraamatukogudes interneti vahendusel kõikidele soovijatele kättesaadav. Vajadusel konsulteerivad soovijaid raamatukoguhoidjad.

AIPi arvutite osas on maakonnas infotehnoloogiline keskkond halvenenud. Aruandeaastal vähenes kasutajate käsutuses olevate arvutite arv 76-lt 71-le, kuna osa lõpetas töötamise (vt 2.6

Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas).

AIPi kasutajate arv vähenes maakonnas aruandeaastal 16% võrra. AIPi kasutajaid registreeriti 2124 (2014. a. 2528). 65% AIPi kasutajatest olid täiskasvanud.

AIPi arvuteid kasutati aruandeaastal 13 950 korral (2014. a. 18 945), neist täiskasvanute poolt 7463 ja laste poolt 6487 korda.

Aruannetes märgitakse, et AIPi arvutitest rohkem kasutatavad külastajad raamatukogus viibides isiklikke nutiseadmeid.

Maakonnaraamatukogus oli AIPi kasutajaid 441, neist lapsi 151. AIPi kasutati 1895 korda (2014. a. 2507 korral), neist täiskasvanute poolt 816 (2014. a. 892 korral) ning laste poolt 1079 korral

(2014. a. 2615 korral). Laste AIPi kasutuskordade rohkem kui kahekordse vähenemise põhjuseks oli AIPi töökohtade vähendamine kolmelt ühele, samuti nutiseadmete suur võidukäik laste hulgas.

Raamatukogu	Kasutajaarvuteid	AIPi kasutajaid	AIPi kasutuskorrad
Aidu	3	38	328
Elistvere	1	7	22
Jõgeva	8	246	3 238
Kaarepere	3	72	479
Kasepää	1	19	63
Kuremaa	1	27	109
Laiuse	4	30	159
Lümati	1	5	15
Maarja	2	30	91
Mustvee	6	297	1 094
Pajusi	3	121	994
Pala	4	62	448
Palamuse	2	49	235
Puurmani	2	51	293
Põltsamaa	5	127	645
Raja	1	2	16
Saare	5	86	794
Sadala	1	2	3
Siimusti	4	95	669
Tabivere	2	70	254
Tapiku	1	39	146
Torma	2	99	1 075
Vaimastvere	1	29	241
Voore	3	72	595
Vägeva	1	8	49
Maakonnaraamatukogu	4	441	1 895
KOKKU	71	2 124	13 950

Üha enam kasutatakse AIPi vaid printimise või paljundamise eesmärgil. Tihti teostatakse pangaoperatsioone, saadetakse meile, kasutatakse sotsiaalmeediat, külastatakse kuulutuste ja interneti meelelahutuslikke lehekülgi.

4.2 Raamatukogu kasutamine

Maakonna raamatukogude kasutajate, külastuste ja laenutuste arvud olid jätkuvalt languses. Ühelt poolt on see põhjendatav nõ uue meedia (infoportaalid, sotsiaalmeedia, blogid, trükiväljaannete võrguversioonid jms) üha suurema populaarsuse ja sellega seotud võimaluste kiire kasvuga, teisalt väheneva elanikkonnaga. Uuringutest tulenevalt veedavad inimesed suurema osa oma vabast ajast pigem interneti avarustes kui raamatuid lugedes.

Positiivseks tendentsiks on see, et raamatukogude kasutajate arv ei vähenenud protsentuaalselt rohkem kui piirkonna elanike arv. Aruandeaastal vähenes elanike arv maakonnas 1,9% (2014. a. 2,1%), raamatukogu kasutajate arv 1,1% (2014. a. 2,8%). Maakonnaraamatukogu puhul oli vähenemine praktiliselt võrdne: teeninduspiirkonna elanike arv vähenes 2,1% (2014. a. 2,8%), raamatukogu kasutajate arv 2% (2014. a. 4,9%).

Uusi lugejaid registreeriti maakonnas aruandeaastal 1335.

Maakonna lugejate eelistuse kolm esimest raamatut olid Vahur Kersna „Ei jäta elamata”, Erik Tohvri „Ühe katuse all” ja Helju Pets „Elu läheb edasi” (järg romaanile „Klassikokkutulek Kassaris”).

Tabel 9

Raamatukogu	Lugejad 2014	Lugejad 2015	Muutus (+-)	Laenut-d 2014	Laenut-d 2015	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	12 539	12 401	-138	382 807	359 214	-23 593
Sh keskk	1 956	1 916	- 40	62 569	58 994	-3 575

Tabel 10

Raamatukogu	Külastused 2014	Külastused 2015	Muutus (+-)	Virtuaalkül ast. 2014	Virtuaalkül ast. 2015	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	235 616	221 451	-14 165	79 997	90 959	+10 962
sh keskk	41 047	42 614	+1 567	20 028	20 409	+381

Maakonna raamatukogude teenuseid kasutab 38,4% elanikest. 27,8% neist moodustavad lapsed. Raamatukogude kasutajatest oli laenajaid 77,7% (2014. a. 80%). Kojulaenutusi oli laenutuste koguarvust 97,3% (2014. a. 97%).

Külastusi oli elaniku kohta 6,9 (2014. a. 7,2), virtuaalkülastusi elaniku kohta 2,8 (2014. a. 2,4), laenutuste arv elaniku kohta 11,1 (2014. a. 11,6), teavikute ringlus 0,8 (2014. a. 0,9).

Ilu- ja lastekirjanduse laenutuste osakaal laenutuste üldarvust kasvas, moodustas 57,7%. Võõrkeelse kirjanduse laenutuste osakaal langes veelgi 4,7% (2014. a. 5,4%).

Perioodika laenutuste osakaal oli 21,7% (2014. a. 21,6%). Üle poole laenutustest moodustasid perioodika laenutused Elistvere raamatukogus (73%) ja Saduküla haruraamatukogus (70%).

Aruannetes märgitakse lugejate huvipuudust e-raamatute ja e-perioodika vastu.

Maakonna raamatukogude füüsiliste ja virtuaalsete külastuste üldarvust moodustavad virtuaalkülastused juba 41%. Virtuaalkülastuste arv kasvas maakonna raamatukogudes 10 962 võrra (maakonnaraamatukogus +381).

Nii raamatukogu kasutajate, laenajate, laenutuste ja külastuste kui ka virtuaalkülastuste arv kasvas vaid Pala raamatukogus.

Elektroonilisi dokumentideastusi registreeriti maakonnas 12 (2014. a. 8), sellest maakonnaraamatukogus 10 (2014. a. 6).

Maakonnaraamatukogu hõlve oli 44,7% (2014. a. 44,6%), külastusi elaniku kohta 9,9 (2014. a. 9,4), virtuaalkülastusi elaniku kohta 4,7 (2014. a. 4,6), laenutusi elaniku kohta 13,8 (2014. a. 14,3).

Maakonnaraamatukogu kasutajatest oli laenajaid 91% (2014. a. 91%).

Laenutuste koguarv vähenes 3575 võrra. Kojulaenutusi oli laenutustest 96,1% (2014. a. 95%). Laste laenutuste protsent oli 26,9 (2014. a. 28,5). Ilu- ja lastekirjanduse osakaal laenutuste üldarvust kasvas 60,5%-ni (2014. a. 58,6%), võõrkeelse kirjanduse laenutuste osakaal langes 0,79%-ni (2014. a. 0,95%), perioodika kojulaenutuste osakaal oli 8,5% (2014. a. 8,4%).

Maakonnaraamatukogu teenindusosakonnas moodustasid tööealised raamatukogu kasutajatest 53%, kodused ja pensionärid 30%, õpilased ning üliõpilased 17%. Mehi on kasutajatest 20%.

Vanuseliselt on kõige enam raamatukogu kasutajaid vanuserühmas 40-49 aastat, moodustades 20%. Uusi lugejaid registreeriti maakonnaraamatukogus 224, neist teenindusosakonnas 129.

4.3 RVL teenindus

Maakonnaraamatukogu poolt jätkati maakondliku RVLi laiiali- ja edasitoimetamist. Lisaks maakonnaraamatukogust tellitud RVLile viiakse kohale ja tagastatakse ka maakonna raamatukogude omavahelisi RVLi tellimusi. Seda tehakse koos igakuiste uute teavikute kohaletoimetamisega maakonna raamatukogudesse. Aruannete põhjal on maakonna raamatukogud sellise töökorraldusega rahul. Lisaks kasutatakse kiiremate RVLi tellimuste täitmiseks vabatahtlike

abi, kohalikku koolibussiringi või teevad seda raamatukoguhoidjad ise. Sellele vaatamata aruandeaastal selle teenindusliigi mahud vähenesid.

RVLi tellimusi saadi 7111 eksemplarile (2014. a. 8303 eks), teistelt raamatukogudelt telliti 6896 eksemplari (2014. a. 7338 eks).

Kõige enam telliti teavikuid (2542) taas maakonnaraamatukogust, maakonnaraamatukogu ise tellis 766 teavikut. Suuremateks RVLi raamatute välja laenujateks olid veel Jõgeva Linnaraamatukogu (1360 eks), Mustvee Linnaraamatukogu (710 eks, on kujunenud ka RVLi venekeelse kirjanduse keskuseks maakonnas) ning Põltsamaa Vallaraamatukogu (600 eks). Kõik maakonna raamatukogud said aruandeaastal RVLi tellimusi.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Kogude komplekteerimisel on esikohal eesti lastekirjandus. Samas on maakonna raamatukogudesse ostetud piisavalt eksemplare ilmunud laste- ja noorsookirjandusest, mida on võimaldanud ka aruandeaasta rahaline olukord.

4.4.2 Raamatukogu kasutamine

Tabel 11

Rmtk	Lug-d 2014	Lug-d 2015	Muutus (+/-)	Külast-d 2014	Külast-d 2015	Muutus (+/-)	Laenut 2014	Laenut 2015	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	3 510	3 444	-66	7 6327	6 8276	-8 051	55 586	49 060	-6 526
sh keskk	638	647	+9	16 172	14 579	-1 593	16 965	15 245	-1 720

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus sh. lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Kõik laste raamatukogu kasutamise statistilised näitajad on aruandeaastal langenud. Arvude vähenemise üks põhjus on laste arvu vähenemine maakonnas, kuid väga tõsiseks põhjuseks on õpilaste tagasihoidlik lugemishuvi muude tegevuste kõrval.

Koostöö koolide ja raamatukogude vahel kooliealiste õpilastega lugemisharjumuste kujundamisel on hea. Eesti Lastekirjanduse Keskuse projektid – kirjandusmäng „Lastekrimkad“ ja ettelugemise võistlus „Muusika lastekirjanduses“ - annavad põhjuse korraldada maakondlikke võistlusi ja innustada lapsi lugema. Sama eesmärki kannavad suvelugemise projekt keskraamatukogu lasteosakonnas ja suvelugemise soovitusel Voore, Raja ja Pala raamatukogudes. Noorte lugemishuviliste lemmiksari on jätkuvalt „Tänapäeva noorsooromaan“. Populaarsed on Videvikusarja raamatud ning fantaasiakirjandus. Raamatukogudes on taas au sisse tõusnud tegelusvõimalused koha peal – mängunurgad, joonistamine, lauamängud, meisterdamine. Koostöö lasteaedadega on maakonna raamatukogudes väga hea. Eelkooliealiste laste raamatu- ja raamatukoguhuvi sõltub kodust ja lasteaiast. Lasteaiaõpetajad on ise raamatuhuvilised, paljud lasteaia asuvad kas raamatukoguga ühes majas või vahetus läheduses ning käik raamatukokku on lasteaiaühemadale harjumuseks saanud. Tänu väikelaste lugemishuvile on vaja muretseda ka rohkem neile eakohaseid raamatuid. Paljud väikelaste raamatud ilmuvad kirjastuselt „Päike ja Pilv“, samuti sarjades „Loomalood lastele“ ja „Loen ise!“. Lugejate huvi, õpetajate soovitatud kirjandus ja suvelugemise nimekirjad on suunatud enamasti ilukirjandusele. Huvi aimekirjanduse vastu on vähenenud, teadmisi saadakse pigem interneti vahendusel. Ka koolitöodes teatmekirjanduse kasutamise vajadust asendab internet.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Tabel 12

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Aidu	Näitusi ja väljapanekuid – 19 Raamatukoguüritusi – 9 neist: teemaüritusi lasteaialastele – 4 kohtumine Andrus Kivirähkiga muusika-aasta muinasjututunde - 2	130
Elisvere	Näitusi – 3	
Jõgeva Linnaraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid – 47 neist: kunstinäitusi – 3 Raamatukoguüritusi - 63 sh muinasjutuhommikuid – 13 rahvakalendri tähtpäevad – 13 kohtumine Siiri Laidlaga ettelugemispäev viktoriin „Noored kotkad linnas“ „Muusikalised muinaslood“ – 3 „Sõprus Põhjas“ – 6	1 731
Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid – 22 sh „Pilt ja sõna“ – luuletuste illustreerimise võistlusele laekunud tööde näitus Emakeelepäev – „Leelo Tungal – Widemanni keele- auhinna laureaat“ „Jalutuskäik nukkudega“ – nukunäitus Eliise Adeline erakogust „Minu muusika“ – maakondlikule jutuvõistlusele „Minu muusika“ laekunud töödest „Sõprus Põhjas“ Raamatukoguüritusi - 74 sh „Meie emakeel“ – lasteaialastele ilusa emakeele tähtsusest Vabariikliku kirjandusmängu „Lastekrimkad“ maakondlik võistlus luulehommikuid – 2 muinasjutuhommikud raamatu ja roosi päevaks – 5 muinasjutuhommikuid – 2 „Eesti lipu päev“ – 5. klasside õppepäeva raames raamatute tutvustamine - 6 „Minu muusika“ – maakondliku jutuvõistluse lõpuüritus võistlusest osavõtjatele. ettelugemispäev -7 kogupereüritus 1. klassi lastele koos vanematega, vanemad kuulasid loengut lugemise tähtsusest, lapsed mängisid lasteosakonnas sõnade äraarvamismängu, joonistasid röövlit ja kuulasid muinasjuttu „Tublilaste päev“ – preemiaüritus tublimatele suvelugemise ristsõnade lahendajatele. Külal oli Anne Velli lasteteater. Vabariikliku ettelugemisvõistluse „Muusika	2 117

	Lastekirjanduses“ maakondlik võistlus Põltsamaa filmiklubi filmiseansid lastele – 19	
Kaarepere	Näitusi – 3 Raamatukoguüritusi – 6 sh ettelugemispäev uudiskirjanduse tutvustamine	65
Kasepää	Väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi – 3 neist: ettelugemispäev Tiheda lasteaias	33
Kuremaa	Väljapanekuid – 7 Raamatukoguüritusi – 10 sh Emakeelepäev – „Mängime sõnamängu“ ettelugemispäev „Sõprus Põhjalas“ kohtumine luuletaja Contraga kohtumine Mika Keräneniga	121
Laiuse	Raamatukoguüritusi – 10 sh ööraamatukogu kohtumine Helen Seppaga kohtumine Mika Keräneniga ettelugemispäev maakondlik vendade Liivide etluskonkurss	234
Maarja	Näitusi ja väljapanekuid – 13 Raamatukoguüritusi – 27 sh: luulehommikuid – 3 muinasjutuhommik matemaatikapäev koolis Leelo Tungla loomingu tutvustamine kooli kirjandustund raamatukogus – 2 „Pipil on juubel“ ettelugemispäev „Neli heldet haldjat“ – muusikaastat tähistav kirjandushommik osavõtt maakondlikust muusikaaasta jutuvõistlusest Maarja Põhikooli võistkond vabariikliku kirjandusmängu maakondlikul võistlusel osavõtt vabariikliku ettelugemise võistluse maakondlikust võistlusest Öölugemine . Külaline oli Merca	498
Mustvee	Näitusi ja väljapanekuid – 14 Raamatukoguüritusi – 5 sh osavõtt vabariiklikust kirjandusmängust maakondlikul võistlusel ja maakonna esindajana Tallinnas ettelugemispäev kohtumine Ilmar Tomuskiga	163
Pajusi	Näitusi ja väljapanekuid – 15 Raamatukoguüritusi – 11 sh kirjanduslik viktoriin ettelugemispäev kohtumine Andrus Kivirähkiga	128

Pala	Näitusi ja väljapanekuid – 9 Raamatukoguüritusi – 13 sh „Aidamehe Eedi esimesed triibulised“ (E.Vilde) kohtumine Ilmar Tomuskiga „Räpikunnist laulukoorini“ – 2 koolivaheaja meisterdamistund raamatututvustused - 4	299
Palamuse	Näitusi ja väljapanekuid – 11 Raamatukoguüritusi – 6 sh O. Lutsu nädal ettelugemispäev Palamuse pritsumehed raamatukogus	97
Puurmani	Näitusi ja väljapanekuid – 8 Raamatukoguüritusi – 15 sh Teeme endale pilli viktoriin „Kas tunned Pipit?“ „Ettelugemine hommikuhämaruses“ Õö raamatukogus ja rahvamajas Ettelugemispäev muusikaga Loeme katkendeid põhjamaade kirjandusest	150
Põltsamaa Vallaraamatukogu	Näitusi ja väljapanekuid – 20 Raamatukoguüritusi – 14 sh „Teatrimäng“ „Mina loen, sina loed, tema loeb“ – kogu kool luges ühel ja samal ajal vaikuses 20 minutit raamatukogu poolt valmis pandud raamatuid. „Kus on kummituse kodu?“ – otsiti mõisahäärberist kummitusi ja loeti kummitusjutte „Minu lemmiklaulja“ – lapsed joonistasid pildi oma lemmiklauljast kohtumine reisikirjanik Marko Kalduriga Emakeelepäev E. Vilde raamatuga „Minu esimesed triibulised“	343
Raja	Näitusi ja väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi – 6 sh „Pipi peab sünnipäeva“ ettelugemispäev	78
Saare	Näitusi ja väljapanekuid – 2 Raamatukoguüritusi - 2	27
Sadala	Näitusi ja väljapanekuid- 1 Raamatukoguüritusi – 6 sh: ööraamatukogu ettelugemispäev - 2	120
Siimusti	Näitusi ja väljapanekuid – 13 Raamatukoguüritusi – 18 sh Põhjamaade kirjandusest Emakeelepäeva käekirjavõistlus tänuüritus tublimatele lugejatele, kingituseks raamat ja tänukiri Eeva Niinivaara mälestuskivi ümbruse korrastamine ja piknik	502

	omaloomingupäev „Mina ja muusika“. Külaline Contra Külas oli Mika Keränen	
Tabivere	Näitusi ja väljapanekuid – 10 sh „Kiri raamatutegelasele“ Jonnipunnid erakogust Raamatukoguüritusi – 21 sh kirjanduslikke viktoriine – 3 luulehommikuid – 2 „Piripillid ja jonnipunnid“ – 6 . Kujunes välja ürituste sari jonnimisest. Loeti ja lauldi jonnimisest, toimusid jonnimise võistlused. Välja oli pandud mänguasjad näitus jonnipunnidest. ettelugemistunnid – 4 öölugemine osavõtt vabariikliku kirjandusmängu maakondlikust võistlusest	372
Torma	Näitusi ja väljapanekuid – 4 Raamatukoguüritusi – 8 sh ettelugemispäev – 2 „Ettelugemine hommikuhämaruses“	291
Vaimastvere	Näitusi ja väljapanekuid – 5 Raamatukoguüritusi – 4 sh muusikaviktoriin ettelugemispäev	22
Voore	Näitusi ja väljapanekuid – 8 Raamatukoguüritusi – 6 sh luulehommik kirjandustund „Mis on muinasjutt?“	70
Vägeva	Näitusi ja väljapanekuid – 1 Raamatukoguüritusi - 3	7

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Aruandeaastal lisandus maakonnas mitmeid raamatukogusid, kus koduteenindust osutama hakati. Erivajadustega inimeste teenindamiseks võetakse lugejate registreerimiskaartidele/-lehtedele koduteenindust vajavatel lugejatel selle kohta allkiri. Infosüsteemis RIKS registreeritakse erivajadustega lugejad vastavas lugejagrupis.

Koduteeninduse soovijaid registreeriti aruandeaastal 20 raamatukogu (2014. a. 16 raamatukogu) teeninduspiirkonnas. Koduteeninduse kasutajate arv on kasvanud 38-lt 60-le, koduteeninduse kordade arv (1036) aga üle kolme korra.

Koduteenindust ei osutatud aruandeaastal maakonnas viie raamatukogu poolt (Kaarepere, Kasepää, Raja, Saare, Põltsamaa Vallaraamatukogu). Koduteenindust osutatakse üldjuhul kord kuus või üle kuu, aga ka tihedamini - mõne teenindatava juures mitmeid kordi nädalas. On ka nõ osaliselt koduteenindatavaid, keda selle grupi hulka ei arvestata. Näiteks Pala valla sotsiaaltöötajate poolt viiakse talveperioodil kolmele lugejale raamatuid koju, muul ajal käivad inimesed ise raamatukogus.

Üldjuhul osutab koduteenust raamatukoguhoidja jala/jalgrattaga/autoga. Raamatukoguhoidjatele maksti autokompensatsiooni vaid kolme omavalitsuste poolt (Kuremaa raamatukogu, Sadala raamatukogud, Jõgeva Linnaraamatukogu). Voore ja Palamuse raamatukogude teeninduspiirkonnas osutab koduteenindust vaid sotsiaaltöötaja. Lümati, Puurmani ja Mustvee raamatukogudes osutatakse koduteenindust nii raamatukoguhoidja kui sotsiaaltöötaja poolt. Jõgeva Linnaraamatukogu otsis võimalust koduteeninduse teostamiseks linna sotsiaalosakonna autoga,

kuid kokkuleppeni ei jõutud. Koduteenindust teeb endiselt raamatukoguhoidja oma autoga, mille kütusekulu kompenseeritakse.

Probleemina nähakse ühe töötajaga raamatukogude puhul seda, et koduteeninduse ajal on raamatukogu suletud.

Nädalas 1-2 korda käib vallakeskustes nõ vallabuss, mis toob ümberkaudsete piirkondade elanikud keskasulatesse ja seda võimalust kasutavad eakad elanikud ka raamatukogu külastamiseks.

Maakonnaraamatukogu kasutusse on koduteeninduseks antud Põltsamaa linnavalitsuse sotsiaalosakonna elektriauto, kuid kodudes käiakse ka jalgsi. Maakonnaraamatukogu teeninduspiirkonnas on 12 koduteenindatavat, mis on suurim maakonnas. Kodudes käiakse kord kuus. Maakonnaraamatukogu õnnitleb koduteenindusega samasse nädalasse jäävaid sünnipäevalapsi lilledega.

Osutatavateks koduteenusteks olid raamatute ja ajakirjade laenutamine ja tagastamine, päringutele vastamine ning uudiskirjanduse tutvustamine.

Koduteenindus on saanud vaid positiivset tagasisidet nii koduteenindatavatelt kui ka tavalugejatelt ning seda peetakse väga vajalikuks teenuseliigiks.

Tabel 13

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	1 036	3	60

Tabel 14

	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Teenused teistele asutustele	5	82

Sadala raamatukogu osutas teenust AS Hoolekandeteenused Võisiku Kodule, abistades käsitöö jõulumüügi korraldamisel.

Vägeva raamatukogus toimusid koosüritustena AS Hoolekandeteenused Vägeva Kodu elanikega muusikaasta üritus „Igal pillil oma lugu“ ning mardipäeva tähistamine.

Torma Raamatukogu korraldas kaks üritust MTÜ Torma Valla Sotsiaalkeskuse päevakeskuses, kus osutatakse hoolekandeteenust psüühilise abivajadustega inimestele.

4.6 Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogude roll piirkonna kultuurielus on erinev. Osades kohtades on raamatukogud paikkonna kultuurielu lahutamatud osad, teistes jäävad nad selles osas tahaplaanile. Paikkonna kultuurielu rikastajatena paistavad eelkõige silma linnaraamatukogud – Jõgeva Linnaraamatukogu, Mustvee Linnaraamatukogu, maakonnaraamatukogu. Kuid ka väiksemate raamatukogude puhul oli aruandeaastal rõõmustavaks näitajaks raamatukogu üritustest osavõtjate arvu kasv - maakonnas kokku 21%. Maakonnaraamatukogu üritusi külastati enam kui kaks korda rohkem kui aastal 2014. Võib julgelt väita, et raamatukogud on ürituste korraldajana kogukonnas tuntust kogunud. Siia tullakse meeleldi kuulama-vaatama nii kohalikke esinejaid kui külalisi kaugemalt.

Tabel 15

Raamatukogu nimi	Näitused/virtuaal-näitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Aidu raamatukogu	56	22	300
Elistvere raamatukogu	16	20	291
Jõgeva Linnaraamatukogu	80	87	3 510
Kaarepere raamatukogu	10	15	161
Kasepää raamatukogu	20	10	112
Kuremaa raamatukogu	36	14	151

Laiuse raamatukogu	13	9	310
Lümati raamatukogu	13	2	23
Maarja raamatukogu	26	35	559
Mustvee Linnaraamatukogu	41	27	639
Pajusi raamatukogu	60	19	216
Pala raamatukogu	29	27	522
Palamuse raamatukogu	15	25	510
Puurmani raamatukogu	53	22	543
Põltsamaa Vallaraamatukogu	53	40	478
Raja raamatukogu	14	4	100
Saare raamatukogu	2	7	170
Sadala raamatukogu	12	39	514
Siimusti raamatukogu	28	26	912
Tabivere raamatukogu	27	28	477
Tapiku raamatukogu	23	17	283
Torma raamatukogu	24	14	187
Vaimastvere raamatukogu	8	4	182
Voore raamatukogu	15	11	201
Vägeva raamatukogu	3	6	40
Maakonnaraamatukogu	71	131	5 233
KOKKU:	748	661	16 624

Üritused

Ürituste korraldamisel tehakse koostööd kultuuri- ja rahvamajadega, muuseumidega, vaba aja keskustega, seltsidega, eakate ühendustega, mittetulundusühendustega, noortekeskustega, kogudustega jms (vt 2.7 Raamatukogude koostöö).

Aruandeaastal tähistati muusika-aastat „Kõlab hästi“, Põhjamaade raamatukogunädalat „Sõprus Põhjas“, täiskasvanud õppija nädalat „Õige aeg on õppida“, raamatu ja roosi päeva, XXV raamatukogupäevi „Kohtume raamatukogus“. Raamatukogupäevade raames toimus üle 130 ettevõtmise. 26 paigas tähistati ettelugemispäeva, toimus 42 kohtumisõhtut/-hommikut/töötuba/viktoriini, viidi läbi 11 kasutajakoolitust, korraldati rohkem kui 50 näitust ja väljapanekut. Jätkus 2007. aastal raamatukogupäevade raames alguse saanud külalisläenutaja traditsioon. Üheksa aasta jooksul on maakonnaraamatukogus läenutanud 48 tuntud inimest. Suures osas olid raamatukogupäevade üritused ja näitused pühendatud muusika-aastale (vt 1. Põhilised tegevussuunad).

Raamatukogud on hakanud rohkem kaasama kodukandi praegusi või endisi elanikke oma ürituste läbiviimisse - Põltsamaa Vallaraamatukogu, Saare, Pala raamatukogud, Mustvee Linnaraamatukogu. Puurmani Raamatukogu ja Puurmani Raamatukogu Saduküla Haruraamatukogu avaüritused olid rahvarohked ja tõid kogukonna kokku.

Aruandeaastal kohtusid lugejatega Andrus Kivirähk (Aidu, Pajusi), Evelin Ilves (Sadala), Tea Lall (Jõgeva Linnaraamatukogu, Kuremaa, Siimusti, maakonnaraamatukogu), Margit Peterson ja Heli Künnapas (Elistvere, Pala), Mika Keränen (Laiuse), Marje Ernits (Pajusi), Margus Konnula/Contra (Siimusti), Kristel Vilbaste ja Mikk Saar (Jõgeva Linnaraamatukogu, maakonnaraamatukogu), Marko Kaldur ja koer Tähekiir (Põltsamaa Vallaraamatukogu), Valli Lember-Bogatkina (maakonnaraamatukogu), Samuel Golumb (maakonnaraamatukogu) jt.

Sõnarännu ehk Eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes XII raames kohtusid Põltsamaal ja Jõgeval lugejatega Doris Kareva, Ivar Sild, Kalju Kruusa ning Kai-Mai Olbri.

Rohkete üritustega tähistati E. Vilde 150. sünniaastapäeva.

Jätkus ööraamatukogude ja -lugemiste traditsioon. Osavõtjaterohketeks on kujunenud Jõgeva Linnaraamatukogu poolt korraldatavad ööraamatukogud „Öö on öö on öö on võrratu“. Muusika-aasta ööraamatukogu oli kantud muusikast – üksikesinejaid ja kollektiive jätkus öösse hulganisti. Pala raamatukogus toimuvad regulaarsed kirjanduslikud kohvitunnid, Elistvere raamatukogus Jutu(raamatu)tuba.

Siimusti raamatukogus toimus kirjandusõhtu Marie Heibergi, Maarja Raamatukogus Virve Osila luule ning Pala raamatukogus Henrik Visnapuu luule seltsis.

Raamatukogude sajandaid juubeleid tähistati Kasepää, Voore ja Saare raamatukogudes.

Jõgeva Linnaraamatukogus korraldati vestlusring „Kuidas elad, raamatukogu?“, kus tutvustati linnaelanikele ja –valitsusele oma töid ja tegemisi. Raamatukogus toimus Jõgevamaa Gümnaasiumi külalisõpetaja Jürgen Tobishi Austria õhtu ning USAs näitlemiskunsti õppiva Artur Rehi tänuõhtu linnarahvale.

Põltsamaa Vallaraamatukogu Esku osa raamatukoguhoidja korraldas endise Esku Riigimajandi töötajate kokkutuleku.

Raamatukogude juures tegutsevad Sudoku- ja malesõbrad (Palamuse), Padjaklubi (käsitöö) (Palamuse), Raamatukogusõprade seltsing (Siimusti), Tapiku Külaseltsing (Tapiku), Piibling (Elistvere), Toiduklubi (Aidu). Tabivere raamatukogus alustas NN-klubi (teigusate naiste klubi), maakonnaraamatukogu juures reisiklubi. Sadala raamatukogu naisteklubi juures liikumisaastal kuue harrastajaga alguse saanud võimleja grupist kasvas muusika-aastal välja kogukonna naisi ühendav 18-liikmeline võimlemisring.

Maakonnaraamatukogus korraldati 131 (2014. aastal 87) sündmust, kus osalenute arv oli 5233 (2014. a. 2569). Traditsiooniks saanud salongi- ja filmiklubi õhtutele lisandusid reisiklubi kokkusaamised ja väljasõidud. Salongiõhtud toimusid kuuel korral. Külalisteks olid Valli Lember-Bogatkina, Samuel Golomb, Kristel Vilbaste ja Mikk Sarv jt. Väärtfilme näidati 10 korral, lisaks 14 korral lastele. Uued eesti filmid tõid kohale täissaalid. Osaleti PPAFF-i alafestivalis „Kino maale“, mille raames näidati kahte animafilmide programmi. Traditsiooniliselt tähistati raamatu ja roosi päeva, korraldati loetud raamatute laat.

Näitused

Näitusi ja väljapanekuid korraldati maakonna raamatukogudes 748 (2014. a. 722). 562 näitusel tutvustati kogusid, 160 näitustel olid eksponeeritud fotod, kunst, käsitöö, kollektsioonid jms. Kogusid tutvustavate näitustega tähistati emakeelepäeva, kalendritähtpäevi, kirjanikega seotud tähtpäevi (Jaan Kross 95, Eduard Vilde 150, Ernst Enno 140, Maimu Berg 70, Marie Heiberg 125, August Kitzberg 160 jpt).

Mustvee Linnaraamatukogus eksponeeriti mitmeid huvitavaid fotonäitusi, näiteks „Lohusuust Kasepäani“, „Jõgevamaa – minu inimesed“; Jõgeva Linnaraamatukogus kunstinäitusi, näiteks „Sankt Peterburgi ja Moskva akvarellistide näitus“, S. Semerikovi „25 suudlust“ jpm.

Näitustel eksponeeriti postkaarte, rahvarõivaid, pastapliiatseid, küünlaid ja küünlajalgu, vinüülplaate, käsitsi kirjutatud laulikuud, värvilist klaasi, piltvaipu jne. Mitmetes raamatukogudes oli võimalik tutvuda Palamuse O. Lutsu Kihelkonnamuuseumi poolt koostatud rändnäitusega Jõgevamaal tegutsenud kihelkonnakoolidest.

Maakonnaraamatukogus korraldati näitusi ja väljapanekuid kokku 71. Lisaks kogusid tutvustavatele näitustele korraldati foto- ja kunstinäitusi, keraamikanäitus, eksponeeriti erinevaid kollektsioone. Näiteks: V. Lember-Bogatkina maalinäitus „Nii see on“, M. Kure aerofotonäitus „Põltsamaa linnu-lennult“, sallide näitus „Sallid maa ja mere tagant“, ehete näitus „Ehteid maa ja mere tagant“ jt.

Lõimumistegevuse ning kultuurilise mitmekesisuse toetamine

Raamatukogud saavad olla lõimumisprotsessis informeerijad ja kaasajad, aidates sellega kaasa tolerantsema ühiskonna kujunemisele. Lisaks eesti keelest erineva emakeele ja kultuurieluga püsielanike lõimumise toetamisele on uue teemana lisandumas pagulaste sidususele kaasaitamine (pagulaskeskus Jõgevamaal Vägeval).

Sai alguse maakonna raamatukoguhoidjate jätkukoolituste sari „Hõimurahvaste keel, kirjandus ja kultuur”, kus tutvustati Eestis elavaid soome-ugri hõimurahvaid, nende kultuuri, tavaid ja kombeid (vt 2.4.3. *Maakonnaraamatukogu korraldatud üritused*).

Mustvee piirkonnas on pikaajalised eesti ja vene kultuuritraditsioonid. Raamatukogude eesmärgiks on kakskeelse omakultuuri säilitamine ja tutvustamine. Üritustele kaasatakse eri rahvustest kogukonna elanikke.

4.7. Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Paikkonna inimeste kaasamine raamatukogude poolt korraldatavatesse kasutajakoolitustesse on endiselt tagasihoidlik. Maakonna iga 25. elanik sai õpetust raamatukogude e-keskkonnas hakkamasaamise kohta.

Väike edasimineku siiski oli. Kasutajakoolitusi korraldati 26 raamatukogus, ühtegi kasutajakoolitust ei toimunud Lümäti raamatukogus. Kokku toimus 389 koolitust (2014. a. 383), neist rühmakoolitusi 62 (2014. a. 60) ehk vaid 16% koolituste üldarvust. Kasutajakoolitustel osales kokku 1276 (2014. a. 1197) raamatukogu kasutajat, neist rühmakoolitustel 841 (2014. a. 781). Raamatukoguhoidjate sõnul õpetatakse lugejaid raamatukoguteenuseid kasutama siiski tunduvalt rohkem, kui see kajastub aruannetes, kuid kuna õpetust jagatakse vähem kui 15 minutit, siis see statistikas ei kajastu.

Koolituste mittekorraldamise põhjustena tuuakse välja huviliste ja arvutite puudumist.

Rühmakoolituste sihtrühmadeks on valdavalt kooliõpilased, individuaalkoolitusi korraldatakse tööealisele elanikkonnale ning pensionäridele. Märgitakse, et vanem põlvkond ei huvitu iseseisvast otsingust ning eelistab info otsimiseks kasutada raamatukoguhoidja abi. Nooremad aga internetiotsinguid reeglina abi ei vaja. Õpilaste juhendamine toimub koostöös õpetajatega, arvestades kooli õppekava.

Koolitustel arendati osalejate üldist infopädevust ning teadmisi infootsingu kohta internetist.

Raamatukogu lugejateks esmregistreerunud saavad üldjuhul kaasa voldiku „E-raamatukogu Sinu arvutis. RIKSWEB: raamatukogude info- ja kataloogisüsteem veebis“ õpetusega RIKSWEBis otsingute tegemiseks, oma lugejakonto kasutamiseks, laenutuste pikendamiseks ning reserveerimiseks. Voldiku saavad ka kasutajakoolitustel osalenud. Populaarne oli portaali „Digar Eesti ajalehed“ tutvustamine. Teiste andmebaaside koolitusi viidi läbi vähem.

Õpetati ka arvutite ja e-lugerite kasutamist, tutvustati ID-kaardi kasutamise võimalusi, FBI ja e-posti konto ning pangatoimingute tegemist (suureneb seoses postkontorite sulgemisega), digiallkirjastamist, tervise deklaratsioonide täitmist, Haigekassa ja Maanteeameti kodulehtedele sisselogimist ja seal pakutavate e-teenuste kasutamist jms. Tutvustati ka raamatukogude veebiväljundeid ja sotsiaalmeedia kontosid.

Maakonnaraamatukogus oli kasutajakoolitus paremini organiseeritud kui eelnevatel aastatel.

Rühmakoolituste arv oli 19, kasvades 2014. aastaga võrreldes 9 võrra. Rühmakoolitustel osalejate arv kasvas kaks korda, seda üle mitmete aastate teenindusosakonnas taas korraldama hakatud rühmakoolituste arvelt. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi 10. klassidele tutvustati raamatukogu ja RIKSi, kursuse „Uurimisitöö alused“ raames.

Individaalkoolituste arv kasvas 11-lt 92-le ning neis osalejate arv 13-lt 155-le.

Tabel 16

Raamatukogu	Rühmakoolituste arv		Osalejate arv		Individaalkoolituste arv		Osalejate arv	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Aidu raamatukogu	0	0	0	0	8	11	10	12
Elistvere raamatukogu	0	0	0	0	0	5	0	7
Jõgeva Linnaraamatukogu	5	4	118	82	125	16	173	34
Kaarepere raamatukogu	0	0	0	0	2	6	2	6
Kasepää raamatukogu	0	0	0	0	2	2	3	3
Kuremaa raamatukogu	2	4	12	31	6	8	6	10

Laiuse raamatukogu	0	2	0	20	2	1	2	1
Lümati raamatukogu	0	0	0	0	0	0	0	0
Maarja raamatukogu	6	5	64	56	2	2	4	4
Mustvee Linnaraamatukogu	6	3	76	44	76	55	76	55
Pajusi raamatukogu	1	1	6	6	13	8	20	13
Pala raamatukogu	3	4	32	45	1	7	2	9
Palamuse raamatukogu	1	1	4	6	5	27	5	27
Puurmani Raamatukogu	2	4	15	34	1	3	1	3
Põltsamaa Vallaraamatukogu	6	4	73	28	19	14	29	28
Raja raamatukogu	1	1	6	8	2	2	2	3
Saare raamatukogu	0	0	0	0	6	8	7	12
Sadala raamatukogu	1	0	6	0	10	2	18	6
Siimusti raamatukogu	1	0	5	0	4	8	15	22
Tabivere raamatukogu	8	5	100	54	14	4	14	4
Tapiku raamatukogu	1	2	7	10	2	2	2	7
Torma raamatukogu	4	1	48	12	4	2	4	2
Vaimastvere raamatukogu	0	0	0	0	1	2	1	2
Voore raamatukogu	2	2	16	24	4	7	4	7
Vägeva raamatukogu	0	0	0	0	3	3	3	3
Maakonnaraamatukogu	10	19	193	381	11	122	13	155
KOKKU:	60	62	781	841	323	327	416	435

4.8 Raamatukoguteenuse turundus

Raamatukoguteenuse turundamise osas toimus oluline muutus. Suure tõusu tegi turunduskanalina sotsiaalmeedia, mida kasutab 82% maakonna raamatukogudest (2014. a. 44%). Samas hakati vähem kasutama raamatukoguteenuste turundusvõimalusena omavalitsuste ajalehti, maakonnalehte Vooremaa ning piirkonnalehte VALI Uudised. Seda kasutasid pooled raamatukogudest. Maakonna raamatukogude tegemistest ilmus 2015. aastal kohalikus ajakirjanduses 144 artiklit, neist maakonnaraamatukoguga seonduvalt 63.

Edukalt võistlevad interneti turunduskanalitega suusõnaline teavitamine, helistamine, kutsed ja flaierid, kuulutuste tulbad. Seda turunduskanalit kasutas 96% raamatukogudest.

Raamatukogud kasutasid turunduskanaleid järgmiselt:

- 100% RIKSWEBi (raamatukogudes korraldatavad üritused, näitused ja väljapanekud). RIKSi uuendusena lisandus laenustšekile jooksva kuu ürituste info
- 96% infotahvleid, flaiereid, kutseid, suusõnalist teavitamist, helistamist
- 85% raamatukogude kodulehti/blogisid
- 82% sotsiaalmeediat
- 74% kohalikke omavalitsuste veebilehti
- 56% valla- ja linnalehti ning maakonnalehte Vooremaa ning piirkonnalehte VALI Uudised
- 11% erinevaid portaale (www.kultuurikava.ee, www.kultuur.ee, www.delfi.ee, <http://poltsamaa.info>). Põltsamaa infoportaalil ilmus maakonnaraamatukogu tegemistest 17 kirjutust.
- 7% vabariiklikku pressit (ilmus 2 artiklit - EKL ajaleht Raamat, ajakiri Raamatukogu)
- 4% raadiot (Raadio 4)
- Ürituste reklaame saadetakse ka erinevatesse listidesse

Maakonnaraamatukogule paigaldati ukse kohale valgusreklaam tekstiga RAAMATUKOGU. Raamatukogupäevade ajal kingiti igale uuele lugejale raamat (raamatud saadi Hoiuraamatukogust) ning kostitati lugejaid kommidega, raamatu ja roosi päeva ajal kingiti täiskasvanutele laste meisterdatud roose.

4.9 Bibliograafia- ja infoteenindus

Lisaks füüsilisele ruumile suhtlevad maakonna raamatukogud oma kasutajatega üha enam ka e-ruumis. Raamatukogutöö traditsioonliste mõõdikute kõrvale on tulnud uued raamatukogutöö mõõdikud.

E-teenused ja nende levik maakonnas

E-kataloog – kõik Jõgevamaa rahvaraamatukogud on liitunud veebipõhise infosüsteemiga RIKS. RIKSile on välja töötatud nii nuti- kui laenutusautomaadi rakendus.

RIKSi miinuseks on toodud seda, et raamatukogutöötaja ei saa teha otsingut teistest RIKSi kasutavatest raamatukogudest otse läbi RIKSi programmi, kuna ollakse maakonniti eraldi serverites. Olukorra lahendamiseks lisati aruandeaastal uus moodul „Otsing RIKS raamatukogudest”, mis võimaldab teha otsingut suvalisest RIKSi kasutavast raamatukogust, millel on avalik kataloog. Rahvaraamatukogud on grupeeritud maakondade kaupa, koolid ja kõrgkoolid eraldi. Saab ise valida millisest grupist ja/või üksikust raamatukogust otsingut teha soovitakse. September oli RIKSi klientidel kuulutatud isikuandmete korrastamise kuuks. Programmeerija poolt programmi lisatud funktsioonidega on võimalik leida valede ja topelt isikukoodidega lugejad. Samuti lisati programmi võimalus kontrollida isikukoodi Sertifitseerimiskeskuse LDAP serverist, leida inimesed, kelle nimi või nimekuju on teine ning need üle kirjutada.

RIKSi internetiväljundisse RIKSWEB sisselogimisel saab kasutaja vaadata oma koguga seotud oma andmeid veebisirvijas: laenutusi, reserveeringuid, reserveerida ja pikendada teavikuid (neid võimalusi pakuvad kõik maakonna raamatukogud). Saab ka teavikuid hinnata, kommenteerida, „laikida” raamatuid Facebookis jne – seega on olemuselt tegu sotsiaalse veebiga. RIKSWEBis saavad soovijad ka tutvuda reaalses muutuva uudiskirjanduse nimekirjaga. Samuti saab reaalses jälgida üle-Eestilist laenutuste kaarti.

Aruandeaastal elektroonilises kataloogis tehti 23 665 otsingut (2014. a. 24 140), RIKSWEBi külastati 3795 korda (2014. a. 4434). Kummalisel kombel on arvud vähenenud.

Raamatukogu kaudu pakutav pääs internetti - võimaldavad kõik maakonna rahvaraamatukogud (vt 2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas).

Raamatukogu oma veebisait (koduleht/blogi) – pakub juurdepääsu raamatukoguteenustele ja ressursidele. On olemas 88% maakonna rahvaraamatukogudest. Raamatukogude enda blogid/kodulehti on kokku 23, koos kajastumisega kohalike omavalitsuste ja sihtasutuse kodulehtedel (Saare) 50. Aastal 2015 lisandus Kaarepere raamatukogu blogi. Uue välimuse ja sisu said Mustvee Linnaraamatukogu, Jõgeva Linnaraamatukogu, Puurmani raamatukogu ja maakonnaraamatukogu veebiväljundid. Tabivere raamatukogu koduleht asendati blogiga. Koduleht/blogi puudub Elistvere, Maarja ja Saare raamatukogudel (Saarel on ühine koduleht SA Kalevipoja Koda, 2016. a. saab raamatukogu ka oma kodulehe). Veebisaitidel tutvustatakse uudiskirjandust (Palamuse raamatukogu rubriik „Nädala raamat” on populaarsust kogunud mujalgi vabariigis), erinevaid andmebaase, edastatakse kogukonnaürituste reklaami ning muud vallaelanikke puudutavat infot. Virtuaalkülastusi registreeriti maakonnas kokku 90 959 (2014. a. 79 997), kasv 14%. Maakonnaraamatukogus registreeriti virtuaalkülastusi 20 409 (2014. a. 20 028). Lugejatele pakutakse kodulehtede/blogide vahendusel järgmisi andmekogusid: RIKSWEB, ESTER, DIGAR, ISE, Digar Eesti ajalehed, Eesti Veebiarhiiv, Riigi Teataja, VAU jms.

Interaktiivne raamatukoguteenus – pakub sotsiaaltarkvara vahendusel võimalust teabe kahesuunaliseks vahendamiseks kasutajate ja raamatukogu vahel. Aruandeaastal toimus selles osas maakonnas väga pikk arenguhüpe. Oma FB kontod tegid 12 raamatukogu – Kuremaa, Siimusti, Vägeva, Pajusi, Voore, Aidu, Palamuse, Maarja, Kaarepere, Pala, Puurmani ning Puurmani Raamatukogu Saduküla Haruraamatukogu. Interaktiivseid teenuseid ei osuta vaid Kasepää, Raja, Tapiku ning Lümati raamatukogud. Kokku on FB kontod 23 raamatukogul. Põltsamaa Vallaraamatukogu Adaveres FB kontoga on seotud grupp „Adavere pildis läbi aegade”, mis loodi aruandeaasta alguses ning on saanud väga positiivset tagasisidet. Mustvee Linnaraamatukogu

raamatukoguhoidjad kuuluvad MTÜ Mustvee Turismikoja juhatusse ning haldavad ka FB kontosid „Mustvee pildis” ning „Heino Lubi Kaalumuuseum”.

Raamatukogupoolsete postituste arv sotsiaalmeedias oli 2449, kasvades üle kahe korra (2014. a. 1207). Maakonnaraamatukogu tegi sotsiaalmeedias 199 postitust.

Kasutajad võtsid väga ruttu omaks raamatukogude suundumise sotsiaalmeediasse ning *like*/meeldimisi klõpsatakse väga paljudele raamatukogupoolsetele postitustele. On näha, et lugejad pöörduvad info saamiseks pigem sotsiaalmeedia kui veebiväljundi poole. Tihti palutakse pikendusi või reserveeringuid läbi FB sõnumikeskuse. Samuti leidub sotsiaalmeedia kohta vaid kiidusõnu neil raamatukoguhoidjatel, kes siiani selle kasutuselevõtu vastu olid.

Maakonnaraamatukogu kodulehel asuva kirjandusblogi „Raamatukoguhoidja lugemissoovitus” kaudu soovitati enam kui 60 raamatut, blogi külastuste arvuks registreeriti 1308.

Kõik maakonna raamatukogud omavad kas veebi või/ja sotsiaalmeedia väljundit. 17 raamatukogu on kasutusele võtnud paralleelselt nii kodulehele/blogi kui ka sotsiaalmeedia.

E-teavikute kogu ja selle laenutused on maakonnas marginaalsed. Maakonnas on neli e-raamatut (litsentsi), neist üks maakonnaraamatukogus. Maakonnaraamatukogu ainsat e-raamatut laaditi alla kahel korral (2014. a. 5 korral). Aruandeaastal ei lisandunud ühtegi e-raamatut. E-lugemisele (maakonnas 20) salvestatakse valdavalt tasuta autorikaitse alt vabanenud vanemat kirjandust digitaalarhiivist Digar. Aruannetes märgitakse, et kuigi e-lugereid on näiteks õpilastele tutvustatud, nende järgi nõudlust pole.

E-infoteenindus – mõningaid e-päringuid esitatakse, kuid RIKSis neid ei eraldi registreerita.

Elektrooniline dokumendiedastus – kasutatakse vähe, aruandeaastal registreeriti neid maakonnas 12.

M-seadmete teenused võimaldavad raamatukogu teenuseid pakkuda mobiiliseadmete abil. RIKSi poolt pakutakse spetsiaalselt mobiiliseadmetele arendatud teenuseid (teavitused, juurdepääs teatmestule jne), kuid neid kasutatakse veel suhteliselt vähe. Aruandeaastal registreeriti kokku 38 m-teenuse kasutust Jõgeva Linnaraamatukogus, Tabivere raamatukogus ja maakonnaraamatukogus.

4.9.1 Andmebaaside loomine

Uusi andmebaase ei loodud, täiendati Raamatukogu Info- ja Kataloogisüsteemi RIKS ning selles asuvat kodulooandmebaasi.

2010. aastast kajastub maakonnaraamatukogu kodulugu andmebaasis ISE. 2012. aastal alustasid maakonna raamatukogud ise oma valla- ja linnalehtede bibliografeerimist, mis jätkus ka aastatel 2013-2014. Seoses andmebaasi Digar Eesti Ajalehed tulekuga jätkasid valla ja linnalehtede bibliografeerimist aruandeaastal vaid need raamatukogud, milliste omavalitsuste väljaanded nimetatud andmebaasis veel ei kajastu.

Rahvusraamatukogu palvel püüdis maakonnaraamatukogu kohalike ajalehtede trükifaile Digarisse jõudmise protsessi kiirendada. Ajalehtede väljaandjatega suheldi mitmel korral e-maili teel ja telefonitsi, selgitati ja põhjendati, paluti abi kohalike raamatukogudeltki. Aasta lõpuks olid Digariga kontakteerunud kõik kohalike ajalehtede väljaandjad, va Põltsamaa piirkonna ajaleht VALI Uudised. Pala Teataja, Puurmani Uudised ning Kasepää Valla Leht on küll Digari deposiitoriks registreeritud, kuid trükifaile Digarisse aruandeaastal veel ei saadetud.

2015. aasta lõpuks olid Digari Eesti ajalehtede kaudu kättesaadavad 11st maakonnas ilmuvast kohalikust ajalehest seitse: Jõgeva Linnaleht, Palamuse Valla Teataja, Jõgeva Valla Teataja, Peipsi Pealinna Leht, Torma Valla Teataja, Sõnumileht (Tabivere vald) ja Saare Valla Teataja.

Omi trükifaile ei edastanud seega veel neli Jõgevamaa kohalikku ajalehte.

Seisuga 01.01.2016. oli koduloo andmebaasis 32 079 (01.01.2015. 30 335 kirjet). Artiklite kirjete bibliografeerimisega olid maakonnas aruandeaastal seotud veel kolm raamatukogu (Tabivere, Torma, maakonnaraamatukogu). Bibliografeeriti 13 aastakäiku kohalikke ajalehti, aastaga lisandus 1744 kirjet.

Maakonnaraamatukogu

Kuna Põltsamaa piirkonna ajalehe VALI Uudised trükifaile Digar Eesti ajalehed veel ei ole, jätkati maakonnaraamatukogus nimetatud ajalehe bibliografeerimist. Bibliografeeriti 2015. aasta ning

retrospektiivselt aastad 1999-2000. Jooksvalt täiendati maakonnaraamatukogu kodulehel asuvat maakonnaraamatukogu ja maakonna raamatukogundust tervikuna käsitlevat meediakajastuste täistekstkogu aastast 1920. Lisandus 80 artiklit.

Maakonnaraamatukogu kodulehe kaudu on kättesaadav ka valiknimestik „Jõgevamaa kirjarahvas”, mis sisaldab linke e-kataloogi ESTER ning Eesti biograafilisse andmebaasi ISIK.

4.9.2 Infopäringud

Maakonna raamatukogudele esitatud päringute üldarv vähenes võrreldes 2014. aastaga 558 võrra. Vastati 2984 päringule. Maakonnaraamatukogu päringute arv vähenes 15 võrra, vastati 745 päringule. Aastatel 2011-2015 on registreeritud infopäringute arv maakonnas kahanenud 42%, maakonnaraamatukogus 23%. Faktide ja info leidmiseks on käepärasem internet.

Päringuid esitati kohapeal või telefonitsi, elektroonilisi päringuid oli vähe ning RIKSis neid ei registreerita.

Päringuid esitavad eelkõige õpilased uurimustööde tegemiseks. Suurt huvi tuntakse ka kodulooliste materjalide vastu. Näiteid esitatud päringute kohta: Eesti punkluule; „Kuupaiste sonaadi” noodid; mis aastal külastas Adavere Nädissovhoosi prantslannade delegatsioon?; raamatuid vangidest ja vangielust; nimekiri artiklitest Mari Vallisoo kohta; kas Adavere mõisahäärberil olid algselt soklikorruse katusel vee ärajooksutorud?; morsekirja koostamine; luuletusi erinevate teemade kaupa: aardeotsija, hai, laev, vaal jne. Päringuid esitatakse ka asutuste aadresside ja lahtiolekuaegade, telefoni numbrite, busside ja rongide sõiduplaanide, loto võidunumbrite, ristsõnade, kohalike ürituste jms kohta.

4.9.3 Trükised ja veebiväljaanded

Raamatud

Raamatuid, mille autoriks/koostajaks/toimetajaks olid raamatukoguhoidjad, ilmus kolm.

Lall, Tea. Katki: romaan. – Tallinn : Tänapäev, 2015. – 287 lk. (Tänapäeva romaan). (*Märkus: Tea Lall, Jõgeva Linnaraamatukogu*).

Lääne, Tiit. Jõgeva linna koolid : Mälestuste Jõgeva. V. Tiit Lääne, Ülo Pärn ; toimetaja Ene Sööt. – Jõgeva : Betti Alveri Muuseum, 2015. – 255 lk. : ill. (*Märkus: Ene Sööt, Jõgeva Linnaraamatukogu*).

Ots, Anu. Ühe Mustvee silla kolm lugu 1900 - 2015/Anu Ots, Aive Tamm, Laidi Zalekešina ; toimetajad Helve Kaasik, Kaie Nõlvak; kujundaja Edvin Kasemets. - Mustvee : Mustvee Linnavalitsus : Mustvee Turismikoda, 2015. – 80 lk. : ill. (*Märkus: Anu Ots ja Laidi Zalekešina, Mustvee Linnaraamatukogu*).

Artiklid erinevates väljaannetes ja vabariiklikus ajakirjanduses

Räga, Lagle. Suur kirjanik teab: kasuks tuleb iga elujuhtum! // Raamat : Eesti Kirjastuste Liidu ajaleht (2015) 23. aprill, lk. 6. Arvustus raamatule : Maugham, W.S. Ühe kirjaniku päevaraamat. Tallinn : Canopus, 2014. (*Märkus: Lagle Räga, Palamuse raamatukogu*).

Õunap, Siiri. Jõgeva maakonna rahvaraamatukogud aastal 2014 // Jõgevamaa aastaraamat 2014. Jõgeva, 2015, 1 CD ROM. (*Märkus: Siiri Õunap on Jõgeva Maakonna Keskraamatukogu*).

5. 2016. aasta tegevused

Raamatukogude eesseisvad ülesanded:

- Kohalikes omavalitsustes ning raamatukogudes ollakse haldusreformi ootel. Haldusreformist tulenevalt tuleb tegeleda raamatukoguvõrgu korrastamisega maakonnas, raamatukogude restruktureerimisega jms. Maakonnaraamatukogu kavandab sellealaste kogemuste saamiseks stažeerimist Rapla- ja Lääne-Virumaa ning Harjumaa raamatukogudes.
- Uus täiskasvanute koolituse seaduse ellurakendamiseks on vaja süsteemseid toetavaid tegevusi kõrgkoolide, Rahvusraamatukogu ning Kultuuriministeeriumi poolt.
- Tegelda jätkuvalt raamatukoguteenuste arendamisega ning elukestva õppe võimaluste pakkumisega raamatukogudes (e-teenused, koduteenindus).

- Tulla toime kiirelt muutuva demograafilise situatsiooniga ning lugejakontingendi muutustega.
- Jätkata traditsioonilisteks kujunenud raamatukogusündmuste läbiviimist, samas olla avatud uutele algatustele.
- Töökogemuste omandamine Läti raamatukogudes.
- Lootus kiirema internetiühenduse saamiseks maakonna raamatukogudesse, kuna mitmes paigas on plaanis valguskaabli paigaldus.
- Maakonnaraamatukogus inventuuri läbiviimine.
- Merekultuuri aasta „Näoga mere poole!“ tähistamine.
- „Põltsamaa linn – 90“ tähistamine. Koostööseminari „Raamatukogu traditsioonid ja innovaatus 90 aastases linnas“ korraldamine sama tähtpäeva tähistavate linnadega (Türi, Tõrva, Tapa, Põltsamaa ja Nõmme linnaosa).

Koostajad: Siiri Õunap, peaspetsialist
 Nelli Orgmaa, lastekirjanduse spetsialist (4.4. Laste- ja noorteteenindus)
 Maris Oro, kogude spetsialist (3. Kogud)

/allkirjastatud digitaalselt/

Rutt Rimmel
 Direktor

LISA 1. Maakonnaraamatukogude raamatukoguhoidjate täienduskoolituse kava 2016
 LISA 2. Laste-ja noortekirjanduse nimetused ja eksemplarid 2015